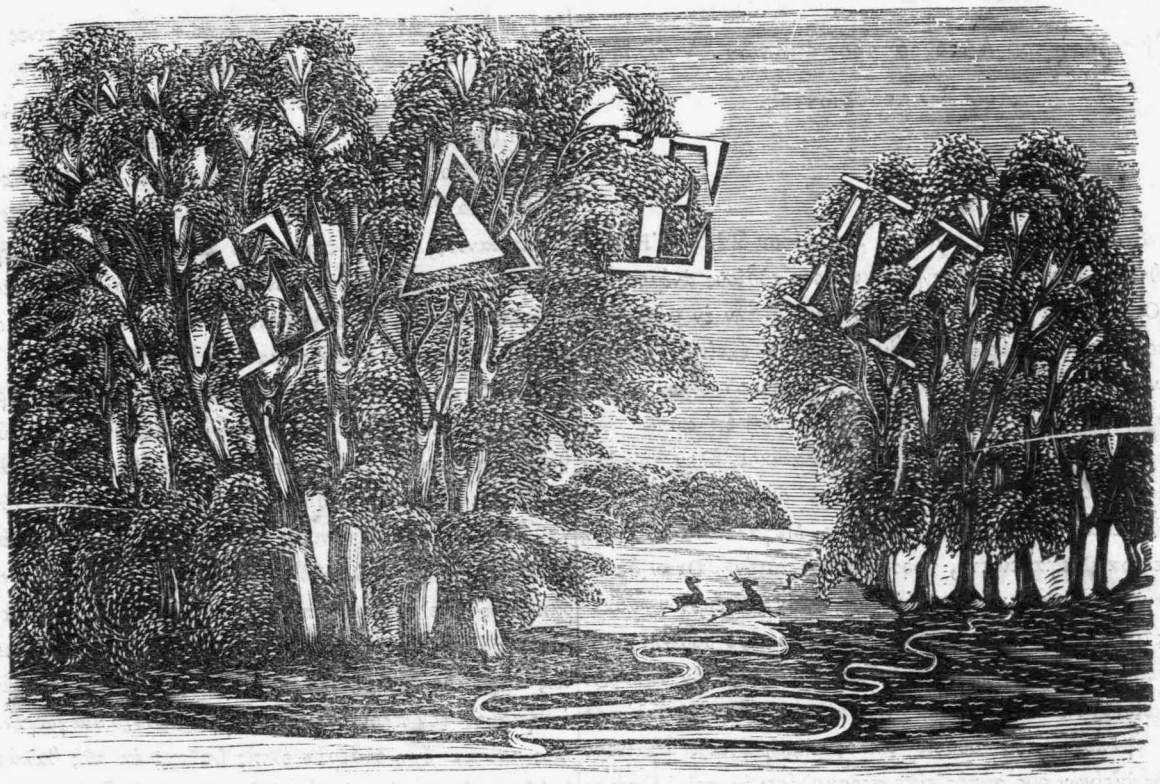

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΣΤ'. ΜΑΙΟΥ 1 1862. ΕΤΟΣ Α'.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ

Ὑπὸ τοῦ Γάλλου Κόμητος ΛΑΣ ΚΑΖ (LAS CASES).

———

(*Συνέχεια Ἴδε Φυλλ. Ε'.*)

———

Τότε, αἰφνηδία τις ἔκπληξις ἐζωγραφίσθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν στρατιωτῶν, τῶν ὑπαξιωματικῶν, τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὅλων τῶν θεατῶν· ἐξεπλήττοντο βλέποντες τὸν Αὐτοκράτορα τιθέμενον τοιουτοτρόπως ἐν μέσῳ τῶν Ἀγγλικῶν λογχῶν ἐξ ὧν τινες ἤγγιζον τὸ στῆθος του. Τὸ τόλμημα αὐτὸ μεγίστην ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν, κατὰ δὲ τὴν ἐπὶ τοῦ *Ὑπερηφάνου* ἐπιστροφήν μας μᾶς ἐζήτουν πληροφορίας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ μᾶς ἠρώτων ἐὰν προσεφέρετο τοιουτοτρόπως καὶ πρὸς τοὺς στρατιῶτας του· ἐπὶ τῇ καταφατικῇ ἡμῶν ἀπαντήσει ἐξεπλήχθησαν τὰ μέγιστα διὰ τὴν τόλμην του διότι μέχρι τοῦδε ποτὲ δὲν ἐφαντάζοντο ὅτι εἷς ἡγεμὼν ἠδύνατο νὰ προγυμνάζῃ καὶ διδάσκῃ ὁ ἴδιος τοὺς στρατιῶτας του ὡς ἁπλοῦς δεκανεύς. Τότε ἠδυνήθημεν εὐκόλως νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι οἱ Ἄγγλοι οὐδεμίαν ἀκριβῆ ἰδέαν εἶχον περὶ τοῦ ἀτόμου τοῦ Αὐτοκράτορος καίτοι πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν οὗτος ὑπῆρξε τὸ μόνον ἀντικείμενον τῆς προσοχῆς των καὶ τῶν ἀγώνων των.

———

Ἐπιῤῥοὴ τοῦ Αὐτοκράτορος ἐπὶ τῶν Ἄγγλων τοῦ Βελλεροφῶντος.

Ἀπὸ Δευτέρας 17 *μέχρι Σαββάτου* 22. — Ἐξακολουθοῦμεν τὴν πλοῦν μας μὲ ὄχι τόσον εὐδίους ἀνέμους.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ἐν μέσῳ τῶν ἀσπονδωτέρων ἐχθρῶν του διαμονήν του, ἐκείνων μάλιςα οἵτινες τοσαύτας ἀνυποστάτους περὶ αὐτοῦ εἶχον λάβει πληροφορίας, καὶ ἤρχισεν ἤδη νὰ ἐξασκῇ ἐπ' αὐτῶν τὴν ἐπιῤῥοήν του. Ὁ πλοίαρχος, οἱ ἀξιωματικοὶ, ὅλον τὸ πλήρωμα τὸ αὐτὸ ἐτήρουν ὅπως καὶ οἱ ἀκόλουθοί του πρὸς αὐτὸν σέβας. Ὁ πλοίαρχος πάντοτε, Μεγαλειότατε, καὶ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης, προσηγόρευεν αὐτόν. Ὅταν δὲ ἀνέβαινε ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, πάντες ἔμενον ἀσκεπεῖς μέχρις ὅτου ἀπήρχετο· τοῦτο δὲν εἶχε συμβῆ κατὰ τὰς πρώτας ὥρας τῆς ἐπιβιβάσεως του. Εἰς τὸν θάλαμον του εἰσήρχοντο διὰ μέσου τῶν ἀξιωματικῶν του, εἰς δὲ τὴν τράπεζάν του οὐδεὶς ἄλλος ἀξιωματικὸς ἐφαίνετο ἐκτὸς ἐκείνων οὓς αὐτὸς εἶχε προσκαλέσει ἐκ τοῦ *Ὑπερηφάνου*. Τέλος ὁ Ναπολέων ἐπὶ τοῦ Βελλεροφῶντος ἦτο Αὐτοκράτωρ· ἀνέβαινεν ἐνίοτε εἰς τὸ κατάστρωμα, καὶ συνδιελέγετο μεθ' ἡμῶν ἢ μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ *Ὑπερηφάνου*.

Ἐξ ἁπάντων τῶν ἀκολουθησάντων αὐτὸν, ἐγὼ ἤμην ἐκεῖνος ὃν ὀλιγώτερον πάντων ἐγνώριζε, καὶ ὡς ἐῤῥέθη ἀνωτέρω, ἀνεξαρτήτως τῶν παρ' αὐτῷ ὑπηρεσιῶν μου ὀλίγας σχέσεις εἶχον λάβει μετ' αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τῆς ἐκ Παρισίων ἀναχωρήσεως μου μόλις μοὶ εἶχεν ἀπευθύνει τὸν λόγον, ἀλλὰ κατὰ τὸν διάπλουν μας ἤρχισε νὰ συνδιαλλέγηται συχνάκις μετ' ἐμοῦ.

Αἱ περιστάσεις μοὶ ἦσαν ἐκ τῶν εὐνοϊκωτέρων, ἐπειδὴ καθὸ γνωρίζων τὴν Ἀγγλικὴν ἠδυνάμην νὰ τῷ δίδω πληροφορίας περὶ τῶν περὶ ἡμᾶς λεγομένων. Ὑπάρξας ποτὲ ναυτικὸς, ἔδιδον εἰς τὸν Αὐτοκράτορα ἐξηγήσεις ἃς μόνος ἐζήτει, περὶ τοῦ πλοίου, περὶ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θαλάσσης· κατοικήσας πρὸς τούτοις ἐπὶ δέκα ἔτη τὴν Ἀγγλίαν, εἶχον ἀκριβεῖς ἰδέας περὶ τῶν νόμων τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐθίμων τοῦ τόπου, καὶ ἠδυνάμην τοιουτοτρόπως ν' ἀπαντῶ προσηκόντως εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις ἃς ὁ Αὐτοκράτωρ ἠὐηρεστεῖτο νὰ μοὶ ἀπευθύνει ἐπ' αὐτῶν τῶν ἀντικειμένων.

Τέλος, ὁ ἱστορικός μου Ἄτλας μοὶ παρεῖχεν πλῆθος ἐποχῶν, χρονολογιῶν καὶ παραλληλισμῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐρωτούμενος ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος ἀπήντων πάντοτε μετὰ προθυμίας. Συγχρόνως, ἐξώδευον τὰς ἀργὰς ὥρας τοῦ διάπλου μας συντάττων τὴν ἐπομένην περίληψιν ἐπὶ τῆς ἐν Ῥαχεφὸρ καταστάσεως μας καὶ τῶν αἰτιῶν αἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐν τῇ περιλήψει ταύτῃ εἶχον ἀκριβεῖς καὶ ἐπισήμους σημειώσεις.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ. (α) — Ἡ Ἀγγλικὴ μοῖρα δὲν ἦτο λίαν ἰσχυρά· δύο κορβέττα ἦσαν ἐνώπιον τῆς Βορδιγάλης πολιορκοῦντα ἓν Γαλλικὸν κορβέττον, καὶ καταδιώκοντα τοὺς Ἀμερικανοὺς, οἵτινες ἐξήρχοντο καθ' ἑκάστην ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ, Ἐν Σεξτίᾳ ὑπῆρχον δύο ἡμέτεραι φρεγάται καλῶς ὡπλισμέναι, τὸ μεγαλήτερον κορβέττον ὁ *Ἥφαιστος* εἰς τὸ βάθος τοῦ λιμένος, καὶ ἓν μεγάλον βρίκιον· ὅλα ταῦτα τὰ πλοῖα ὑφ' ἑνὸς μόνου δικρότου, ἐκ τῶν μικροτέρων, ἑβδομήκοντα τέσσαρα τηλεβόλα φέροντος καὶ δύο ἀθλίων κορβέττων ἐπολιορκοῦντο ὥστε δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐὰν ἐῤῥίψοκινδύνευέ τις ἓν ἢ δύο πλοῖα ἠδύνατο νὰ διέλθῃ. Ἀλλ' ὁ γενικὸς πλοίαρχος ἦτο δειλὸς καὶ ἀπεποιήθη τοῦ νὰ ἐξέλθῃ· ὁ ὑποπλοίαρχος εὐτόλμου ὢν χαρακτῆρος ἤθελεν ἴσως ἐπιχειρισθῇ τὴν ἔξοδον, ἀλλὰ πιθανὸν πάλιν ἰδιαίτεραι ὁδηγίαι τοῦ Φουσσὲ ὅστις προφανῶς ἐπρόδιδε καὶ ἤθελε νὰ παραδώσῃ τὸν Αὐτοκράτορα ἠνάγκαζον τὸν πλοίαρχον νὰ τηρῇ τοιαύτην διαγωγήν. Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ οὐδεμία ἐλπὶς ὑπῆρχε ἐκ τῆς θαλάσσης· ὁ Αὐτοκράτωρ τότε ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν Σεξτίαν.

Ἐὰν ἡ ἐντολὴ αὕτη ἀνεθέτετο εἰς τὸν ναύαρχον Βερουὲλ, (Verhuel) ὅπως εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς τὸν Αὐτοκράτορα κατὰ τὴν ἐκ Παρισίων ἀναχώρησίν του, ἡ ἔξοδος ἤθελεν γείνει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, διότι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πληρώματα τῶν δύο φρεγατῶν ταῦτα ἦσαν πλήρη ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἡ φρουρὰ τῆς νήσου Σεξτίας ἐσύγκειτο ἐκ χιλίων πεντακοσίων ναυτῶν σχηματιζόντων ἓν ὡραιότατον τάγμα οὗ τινος οἱ ἀξιωματικοὶ πλήρης ἀγανακτήσεως κατὰ τοῦ πλοιάρχου τῶν φρεγατῶν, τοῦ ἀποποιουμένου νὰ ἐκβιάσῃ τὴν ἔξοδον, ἐπρότεινον νὰ ὁπλίσωσι δύο ἁλιευτικὰ πλοιάρια χιλίων πεντακοσίων τόνων χωρητικότητος ἕκαστον· οἱ νέοι δόκιμοι ἠθέλησαν νὰ ὑπηρετήσουν ὡς ἁπλοὶ ναῦται, ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθῇ τὸ σχέδιον, διεκήρυξαν ὅτι ἦν δύσκολον νὰ ἐλλιμενισθῶσιν ἐν Ἀμερικῇ χωρὶς νὰ προσεγγίσωσι εἰς κανένα λιμένα τῆς Ἱσπανίας ἢ τῆς Πορτογαλλίας.

Ἐν τούτοις ὁ Αὐτοκράτωρ συνεκάλεσεν εἶδός τι συμβουλίου ἐκ τῶν τῆς ἀκολουθίας του. Ἐν τῷ συμβουλίῳ τούτῳ ἀπεδείχθη ὅτι δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐλπὶς περὶ φρεγατῶν ἢ ἄλλων ὡπλισμένων πλοίων, ὅτι τὰ ἁλιευτικὰ πλοιάρια οὐδεμίαν πιθανότητα ἐπιτυχίας παρεῖχον, διακινδυνεύοντα ἢ νὰ συλληφθῶσιν ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, ἢ νὰ περιπέσωσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν συμμάχων.

(α) Κατ' ἰδίαν τοῦ Αὐτοκράτορος ὑπαγόρευσιν.

Ὥστε δύο μέσα σωτηρίας ὑπῆρχον εἰσέτι εἰς τὸν Αὐτοκράτορα· δηλαδὴ, ἢ νὰ ἐπανακάμψῃ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Γαλλίας καὶ δοκιμάσῃ τὴν τύχην τῶν ὅπλων, ἢ νὰ ζητήσῃ ἐν Ἀγγλίᾳ ἄσυλον. Καὶ ἐὰν μὲν τὸ πρῶτον ἐγένετο παραδεκτὸν, ὁ Αὐτοκράτωρ εὕρισκεν ἑτοίμους χιλίους πεντακοσίους ναύτας πλήρεις ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως, ὁ δὲ διοικητὴς τῆς νήσου ὅστις ἦτο ἀρχαῖος ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Αἰγύπτου, ἀφοσιωμένος ὡσαύτως πρὸς τὸν Ναπολέοντα, ἤθελεν ἀποβιβασθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν χιλίων πεντακοσίων ἀνδρῶν εἰς Ῥόχεφορ, καὶ συνενωθῇ μετὰ τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως, ἧς τὸ πνεῦμα ἦν ὡσαύτως σύμφωνον, ἡ εὐδιάθετος φρουρὰ τῆς Ῥοχέλλης ἐκ τεσσάρων ταγμάτων Ἑλβετῶν συγκειμένη ἤθελεν προσκληθῇ καὶ τοιουτοτρόπως ἤθελον συνενωθῇ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Κλωζὲλ, (Clausel) τοῦ γενναίως ἀνθισταμένου ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ τῆς Βορδιγάλης, ἢ μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Λαμὰρκ (Lamarque) ὅστις εἶχεν πράξει θαύματα ἀνδρίας μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατοῦ τῆς Βανδέας (Vendée). Ἀμφότεροι οἱ τελευταῖοι οὗτοι στρατηγοὶ περιέμενον καὶ ἐπεπόθουν τὸν Ναπολέοντα, ὁ δὲ ἐμφύλιος πόλεμος ἤθελε διαδοθῇ τοιουτοτρόπως καθ' ἅπαν τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Γαλλίας. Πλὴν οἱ Παρίσιοι ἦσαν κυριευμένοι, αἱ Βουλαὶ διαλελυμέναι, ἑξακόσιαι δὲ χιλιάδες ἐχθρῶν εὑρίσκοντο ἤδη εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Αὐτοκρατορίας· ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἀποτέλεσμα ἤθελε φέρει ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, εἰμὴ τὴν ἀπώλειαν ὅλων τῶν γενναίων Γάλλων τῶν εἰς τὸν Ναπολέοντα ἀφοσιωμένων, ἡ ἀπώλεια δὲ αὕτη ἤθελεν εἶσθαι ἐπαισθητὴ, ἀνεπανόρθωτος, καθὸ καταστρέφουσα τὸ μέλλον τῆς Γαλλίας καὶ οὐδὲν ἄλλο ὄφελος παρέχουσα τῷ Αὐτοκράτορι εἰμὴ συνθηκολόγησιν τινὰ ὑπὲρ αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐχθρῶν του.

Ἀλλ' ὁ Ναπολέων παρητεῖτο πλέον τῆς βασιλείας καὶ δὲν ἐζήτει εἰμὴ ἀτάραχόν τι ἄσυλον· ἐφρικίαζεν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ θύσῃ ὅλους τοὺς φίλους του, νὰ γείνῃ αἴτιος τῆς ἐρημώσεως τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τέλος νὰ στερήσῃ τὸ ἐθνικὸν κόμμα τῶν ἰσχυροτέρων στηριγμάτων του ἅτινα τάχιον ἢ βράδιον ἤθελον παλινορθώσει τὴν δόξαν καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Γαλλίας, δι' ἓν τόσῳ μικρὸν ἀποτέλεσμα. Ἐπεθύμει νὰ ζῇ ὡς ἰδιώτης· ἡ Ἀμερικὴ ἦτο τὸ καταλληλότερον μέρος, τὸ μέρος τῆς ἐκλογῆς του· καὶ ἡ Ἀγγλία αὐτὴ μετὰ τῶν ἐδραίων νόμων της ἠδύνατο νὰ καταστῇ διαμονή του. Φαίνεται δὲ κατὰ τὴν πρώτην συναπάντησίν μου μετὰ τοῦ πλοιάρχου Μαϊὔτλανδ ὅτι οὗτος ἠδύνατο νὰ μεταφέρῃ τὸν Αὐτοκράτορα μετὰ τῆς συνοδίας του ἐν Ἀγγλίᾳ ἵνα κατοικήσῃ ἐκεῖ ἐν ἀνέσει. Ἀφ' ἐκείνης τῆς στιγμῆς ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἐτίθοντο ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Βρεττανικῶν νόμων, ὁ δὲ Ἀγγλικὸς λαὸς ὁ τοσοῦτον κηδόμενος τῆς δόξης, δὲν ἤθελε βεβαίως λείψει τοῦ νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης ἥτις παρίστατο ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἥτις ἤθελε χαράξει τὰς λαμπροτέρας σελίδας τῆς ἱστορίας του. Ἀπεφασίσθη ὅθεν κοινῇ γνώμῃ νὰ ἐπιβιβασθῶμεν ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς μοίρας ἅμα ὁ Μαϊὔτλανδ ἀπεφαίνετο ὁριςικῶς ὅτι ἠδύνατο νὰ μᾶς δεχθῇ. Ἀπελθόντες ὅθεν παρὰ τῷ Ἄγγλῳ πλοιάρχῳ ἐπληροφορήθημεν ῥητῶς ὅτι οὗτος εἶχε πᾶσαν πληρεξουσιότητα ἀπὸ τὴν Κυβέρνησίν του ἵνα δεχθῇ τὸν Αὐτοκράτορα ἐὰν οὗτος ἔστεργε νὰ ἐπιβιβασθῇ ἐπὶ τοῦ Βελλεροφῶντος, καὶ τὸν μεταφέρῃ μετὰ τῆς συνοδίας του ἐν Ἀγγλίᾳ. (α)

Τότε ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπῆλθεν ἐπὶ τοῦ πλοίου, οὐχὶ ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἀναγκαζόμενος, διότι ἠδύνατο κάλλιστα νὰ μείνῃ ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλ' ἵνα ζήσῃ ὡς ἁπλοῦς ἰδιώτης, ἵνα μὴν ἀναμιχθῇ τοῦ λοιποῦ εἰς τὰς ὑποθέσεις, καὶ πρὸ πάντων ἵνα μὴ περιπλέξῃ τὰ πράγματα τῆς Γαλλίας. Βεβαίως δὲν ἤθελε λάβει τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἂν ἐφαντάζετο ποτὲ τὴν ἄνανδρον ὑποδοχὴν ἣν τῷ ἐπεφύλαττον. Ἡ εἰλικρίνειά του ἦτο καταφανὴς, ἡ δὲ πρὸς τὸν Ἀντιβασιλέα ἐπιστολή του ἐδείκνυεν ἀρκούντως ὁποίαν πίστιν εἶχε πρὸς τοὺς Ἄγγλους. Πρὸς τούτοις, ὁ πλοίαρχος Μαϊὔτλανδ, πρὸς ὃν ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐκοινοποιήθη ἐπισήμως, δὲν ἔφερε καμμίαν ἐπ' αὐτῆς παρατήρησιν, ἐπιδοκιμάσας καὶ καθιερώσας, οὕτως εἰπεῖν, τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκφραζόμενα αἰσθήματα.

Οὐεσσὰν—Ἀγγλικὰ παράλια.

Κυριακὴ 23.—Περὶ τὰς τέσσαρας τῆς πρωΐας εἴδομεν τὸ Οὐεσσὰν (Ouessant) τὸ ὁποῖον εἴχομεν διαβῆ τὴν νύκτα. Καθόσον ἐπλησιάζαμεν εἰς τὴν Μάγχην, Ἀγγλικὰ δίκροτα καὶ φρεγάται ἀνήρχοντο καὶ κατήρχοντο καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Περὶ τὴν νύκτα ἐφθάσαμεν ἄντικρυ τῶν ἀγγλικῶν ἀκτῶν.

(Ἀκολουθεῖ)

(α) Τέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν Ἀπομνημονευμάτων καὶ δέκα ἔτη μετὰ τὰ διηγούμενα, ὁ πλοίαρχος Μαϊὔτλανδ ἐδημοσίευσε τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐπιβιβάσεως τοῦ Ναπολέοντος ἐπὶ τοῦ πλοίου ὡς καὶ τὴν ἐν αὐτῷ διαμονήν του· ἡ ἔκθεσις αὕτη καθ' ὅλα σχεδὸν σύμφωνος μετὰ τῶν Ἀπομνημονευμάτων, κατὰ τοῦτο μόνον διέφερεν, τὴν ὀλίγην εἰλικρίνειαν μεθ' ἧς προσεφέρθησαν ἡμῖν.

Τοῦτο ζωηρῶς καὶ ἀκαταμαχήτως ἀπέδειξεν ὁ λαμπρύνων τὸν νομικὸν ἡμῶν σύλλογον Κύριος Βὰρτ (Barthe), ὅστις μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1830 ὑπῆρξεν ὑπουργὲς τῆς δικαιοσύνης καὶ πολλάκις σφραγιδοφύλαξ.

ΑΔΕΛΦΟΥ ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ

(*Συνέχεια ἴδε Φυλλ. Δ'.*)

Ὁ Πλίνιος πληρώσας ποτε εἴς τινα τῶν φίλων του πατρικὸν χρέος, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ταῦτα. « Ἔχω προσόδους ὀλίγας καὶ μεγάλας δαπάνας, ἀλλ' ἐκλαμβάνων καὶ τὴν λιτότητα ὡς ἓν τῶν κτημάτων μου, καρποῦμαι ἐξ αὐτῆς ὅσον ὀρκεῖ νὰ ἀπαντῶ εἰς τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ ὑποχρεώσεις τῶν φίλων μου. » Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἔσω καὶ Σὺ οἰκονόμος περὶ τὰς ὀρέξεις καὶ ἡδονάς Σου, ἵνα ἔχῃς ἑπομένως μέ τι νὰ εὐχαριστῆς τῆς γενναιότητος τὰ φρονήματα.

Πρόσεχε πρὸς τοὺτοις μήποτε ἀποπλανηθῇς ἀπὸ τὰ τῆς ματαιότητος θέλγητρα. Λόγος κοινὸς ἀποφαίνεται, ὅτι πρέπει νὰ ὁδηγώμεθα εἰς τὴν διαγωγήν μας ἀπὸ τὴν διαγωγὴν τῶν ἄλλων· ἀλλ' ὁ λόγος οὗτος εἶναι λίαν σκληρὸς καὶ ἀνάρμοστος. Σὺ ὡς ἄμιλλαν ἔχε, τὴν προσπάθειαν τοῦ νὰ ὑπερβῇς ἄλλας κατὰ τὴν χρηστότητα· ἐπειδὴ ἡ πενία τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν, εἶναι μυριάκις χείρων τῆς πενίας δι' ἧς ἡ τύχη μᾶς καθίστησι δυστυχεῖς καὶ κακοδαίμονας.

Ἐνόσω εἶσαι νέα, ὀπόκτησον γνώσεις καὶ σύστησον ὑπόληψιν (α), ἐπειδὴ τῆς νεότητος παρελθούσης δὲν θὰ ἔχῃς τὴν εὐχέρειαν· ἐνθυμοῦ δὲ τὸ χρυσοῦν τῶν προγόνων μας ἔπος: Μέμνησο νέος ὤν, ὡς γέρων ἔσῃ ποτε. Κάρολος ὁ πέμπτος ἔλεγεν ὅτι « ἡ τύχη φιλεῖ τοὺς νέους ». Τῳόντι, τὰ πάντα συντρέχουσιν εἰς τὴν τῶν νέων ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν· προϊούσης ὅμως τῆς ἡλικίας, τότε δὲν θέλεις ἔχει πλέον τοῦτο τὸ θέλγητρον, καὶ δὲν Σοὶ ὑπολείπεται, εἰμὴ ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ἡ ἀλήθεια, τὰ ὁποῖα ὁ κόσμος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μισεῖ καὶ ἀποστρέφεται « Ὑμεῖς, ἔλεγεν, ὁ Μονταὶν, βαδίζετε πρὸς τὴν φήμην καὶ δόξαν ἐν ᾧ ἐγὼ ἐπανακάμπτω ἐκεῖθεν ».

Καθ' ὅλα Σου τὰ ἐπιτηδεύματα ἀπόβλεπε πρὸς τὸ τελειότερον, καὶ μὴν ἐπιχειρίζεσαι μηδὲν πρὶν ἐρωτήσεις ἑαυτήν: ἆρά γε δύναμαι νὰ τὸ ἐκτελέσω κάλλιον; (β) Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον θέλεις ἀποκτήσει ἀνεπαισθήτως ἕξεις δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς, αἵτινες προϊόντος τοῦ χρόνου θέλουν διευκολύνει τὴν τούτων ἐργασίαν καὶ ἐκτέλεσιν. Πρᾶξον, ὅτι ὁ Σενέκας συνεβούλευεν εἰς τὸν Λούκουλον. « Ἔκλεξον, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν, μεταξὺ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἐκεῖνον ὅστις Σοὶ φαίνεται πλέον ἀξιοσέβαστος, καὶ πρᾶττε τὰ πάντα ὡσεὶ νὰ ἦναι ἐκεῖνος παρὼν καὶ ἐποπτεύει τὰς πράξεις σου. Πόσον εἶναι ἐπίφθονοι καὶ μακάριοι ἐκεῖνοι, οἵτινες πλουτοῦσι τοιαύτης τύχης ὥστε νὰ ἐκλέγωνται ὡς ὑποδείγματα! καὶ τοῦτο εἶναι τοσοῦτον εὐμαρέστερον καθ' ὅσον οἱ νέοι ἔχουσιν ἔμφυτον κλίσιν πρὸς τὴν μίμησιν· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀρχαιότης γέμει πολλῶν τοιούτων παραδειγμάτων, ἐκεῖ μᾶλλον ζήτει τῆς ἐκλογῆς Σου τὰ ἀρχέτυπα.

Ἐπιμελοῦ νὰ ἦσαι εὐδαίμων ἐν ὁποιαδήποτε καταστάσει εὑρίσκεσαι· (α) ἀπειροπληθῆ ἀγαθὰ μᾶς διαφεύγουσιν ἀπὸ ἀπροσεξίαν καὶ περιεργείας ἔλλειψιν, καὶ τότε εὐτυχοῦμεν, ὅταν ἐπιςήσωμεν τὸν νοῦν μας μὲ ἐξηκριβωμένην παρατήρησιν.

Ὅσῳ πλείονα ἔχεις τὴν ἐπιδεξιότητα τοσούτῳ μᾶλλον βελτιοῖς τὴν ἰδίαν Σου κατάστασιν καὶ ὑπερεκτείνεις τῶν ἡδονῶν Σου τὰ ὅρια. Δὲν μᾶς καθιστᾷ εὐτυχεῖς ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀπόλαυσις, ἀλλ' ἡ ἐκ ταύτης προσγινομένη εἰς ἡμᾶς θυμηδία καὶ εὐχαρίστησις ἥτις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν μετ' ἐπιστασίας προσοχὴν καὶ ἀκριβῆ παρατήρησιν.

Ἂν οἱ ἄνθρωποι περιωρίζοντο εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν κακάστασιν, δὲν ἤθελον εἶσθαι οὔτε φιλόδοξοι, οὔτε φθονεροὶ καὶ θὰ ἐπεκράτει εἰρήνη γαληνιαία καὶ ἀτάραχος· ἀλλ' ἡμεῖς μὴν ἀρκούμενοι εἰς τὸ ἐνεστὼς ζῶμεν μὲ ἐλπίδα πάντοτε μελλούσης ἐπιτεύξεως.

Δύο εἴδη παραφρόνων ὑπάρχουσιν εἰς τὸν κόσμον· τὸ μὲν πρῶτον εἶναι, ὅσοι ἐπερειδόμενοι εἰς τὰς κενὰς καὶ ματαίας ἐλπίδας ζῶσι πάντοτε μὲ ἰδίαν μελλούσης ἀπολαύσεως. (β) ἀλλ' ἐπειδὴ δι' ἔλλειψιν φρονήσεως οὐκ οἴδασι τί αἰτοῦνται, ὅταν ἀποτύχωσι, δυσφοροῦσι καὶ ἀγανακτοῦσι καὶ οὕτω διάγουσι διηνεκῶς βίον ἀβίωτον καὶ τεταραγμένον, ἐνῶ οἱ νουνεχεῖς,συλλαμβάνοντες ἐπιθυμίας, τῶν ὁποίων ἡ ἐκπλήρωσις εἶναι ἐφικτὴ, σπανίως ἐξαπατῶνται καὶ ἀποτυγχάνουσι· ἐὰν ὅμως συμβῇ τὸ ἐναντίον, ποριζόμενοι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀγνοίας των καὶ πλάνης ὅλην τὴν ἐνδεχομένην ὠφέλειαν, παρηγοροῦνται καὶ ἡσυχάζουσιν. Οἱ τοιοῦτοι ἐχέφρονες δὲν ἀγνοοῦσι προσέτι ὅτι παύει τῶν ἀγαθῶν ἡ ἔφεσις, ἢ διὰ τῆς ἀπολαύσεως, ἢ διότι εἶναι ἀδύνατος τῆς ἐπιθυμίας των ἡ ἐπίτευξις.

Δεύτερον δὲ εἶδος εἶναι, ὅσοι περιορίζονται ἁπλῶς εἰς τὸ παρὸν, καὶ περὶ τῆς σήμερον μόνον φροντίζουσι περὶ δὲ τῆς αὔριον πάντι ἀμεριμνοῦσιν· οἱ τοιοῦτοι κακῶς οἰκονομοῦντες τὰ κατ' αὐτοὺς, καὶ τὴν τύχην αὐτῶν καταστρέφουσι, καὶ τὴν ὑπόληψιν ἀμαυροῦσι, καὶ τὴν αἴσθησιν τοῦ καλοῦ δὲν αἰσθάνονται. Ἀλλ' οἱ νουνεχεῖς καὶ συνετοὶ συνάπτοντες τοὺς δύο χρόνους, καὶ τὸ παρὸν ἀπολαύουσι καὶ πρὸς τὸ μέλλον, καθ' ὅσον εἶναι δυνατὸν,ἀποτείνονται.

Ἐν τῶν ἀπαραιτήτων χρεῶν εἶναι τὸ νὰ μεταχειριζώμεθα τὸν χρόνον πρὸς ἴδιον ἡμῶν ὄφελος, τὸ ὁποῖον οἱ πλείονες ἀγνοοῦσι· διὰ τοῦτο ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες τὸν ἐκτιμῶσι καθ' ὅλον τὸ βάρος του. Ἔλεγέ τις τῶν ἀρχαίων, ὅτι πρέπει ἕκαστος νὰ ἀποδίδῃ εἰς ἑαυτὸν λόγον πασῶν τῶν στιγμῶν τῆς ζωῆς του (α), διὰ νὰ ὠφελῆται ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος ἔχων μικροτέραν ἀνάγκην τοῦ μέλλοντος. Ὁ χρόνος ἀστραπηδὸν διαβαίνει καὶ παρέρχεται· ὅθεν ὀφείλεις νὰ μὴν καταχρᾶσαι αὐτοῦ. Οἱ ἄνθρωποι καταναλίσκουσι τὴν ζωήν των εἰς ἐλπίδας ἀνεκβάτους καὶ φρούδας· ἰχνηλατοῦντες τὴν τύχην ἢ καὶ ἀπεκδεχόμενοι αὐτὴν, ἕκαστος φρονεῖ ὅτι εἶναι ἀτελὴς καὶ ἐλλειπὴς ἡ ἰδία του κατάστασις, καὶ ἐνασχολεῖται μὲν παντὶ σθένει εἰς τὴν ταύτης βελτίωσιν, δὲν δύναται ὅμως νὰ τὴν ἀναπληρώσῃ. Ἡ ζωὴ δὲν ἀριθμεῖται ἀπὸ τὸ μῆκος τοῦ χρόνου ἀλλ' ἀπὸ τὴν χρῆσιν ἣν ἤθελέ τις κάμει. Σκέφθητι ὅθεν ὅτι ἔχεις πνεῦμα (β) νὰ καλλιεργήσῃς καὶ διαθρέψῃς μὲ τὰ ἀληθῆ φρονήματα, καρδίαν (γ) ἵνα καθαρίσῃς καὶ ἀποσμύξῃς τῶν ῥύπων της, καὶ θρησκείαν (δ) ἵνα ἀποδώσῃς εἰς αὐτὴν τὴν λατρείαν καὶ εὐλάβειαν.

(Ἀκολουθεῖ.)

(α) Bene vulgo audire est alterum patrimonium.
P. Syrus.

(β) Οὐ μετανοεῖν ἀλλὰ προνοεῖν χρὴ τὸν σοφὸν ἄνδρα. (Ἐπίχαρμος).

(α) Ἂν εὖ φρονῇς τὰ πάντα εὐδαίμων ἔσῃ. (Σιμωνίδης).

(β) Καὶ δυστυχῶς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν θνητῶν ἐπάγεται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην.

(α) Μὴ λησμονῆς δὲ τὸ τοῦ Πυθαγόρα. « Μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προϊδέξασθαι πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν· Πῇ παρέβην; τί δ' ὤρεξα; τί μοὶ δέον οὐκ ἐτελέσθη ;

(β) Les femmes seraient plus heureuses si elles prenaient de leur esprit tout le soin qu'elles prenneut de leur visage. (Mme Cécile Fée)

(γ) On doit dans l'éducation des jeunes personnes, parler à leur cœur autant plus qu'à leur raison, les conduire par une religion aussi affectuée mais plus éclairée, peut-être et plus grande qu'elle ne l'était autrefois. (De Bonald)

(δ) Voulez vous qu'une femme ait dans le caractère de l'humilité sans bassesse, de la fléxibilité sans lâche complaisance, une charité inépuisable qui s'attachant surtout au bien de l'âme cherehe pourtant à procurer le bien du moment? voulez-vous tout cela ? rendez-la chretienne. (Mme Necker de Saussure)

ΗΜΕΡΑΙ ΤΙΝΕΣ ΕΝ ΜΑΔΡΙΤΗ.

(*Συνέχεια. ἴδε Φυλλάδ. Β'.*)

Ὅταν ἔν τινι οἰκίᾳ ὑπάρχουσι δωμάτια δι' ἐνοίκιον, ἀναρτοῦν ἀπὸ τοῦ παραθύρου μικρὸν τεμάχιον λευκοῦ χάρτου ὅπερ ὅταν μὲν εἶναι ἀνηρτημένον κατὰ μέσον τοῦ παραθύρου σημαίνει ὅτι τὰ δωμάτια εἰσὶ ἐφωδιασμένα δι' ἐπίπλων, ὅταν δὲ εἰς τὴν ἄκραν, τὸ ἐναντίον.

Αἱ οἰκίαι, γενικῶς ἐν Μαδρίτῃ, οὐδεμίαν ἰδιάζουσαν ἀρχιτεκτονικὴν ἔχουσι, διαιροῦνται δὲ ὡς καὶ πανταχόσε εἰς δύο ἢ τρεῖς ὀροφάς. Αἱ ἐξώθυραι μόνον εἰσὶ ἀξιοπαρατήρητοι ἕνεκα τῆς πληθύος τῶν χαλκίνων καὶ σιδηρῶν κοσμημάτων αὐτῶν τῶν μετὰ πλείστης ὅσης τέχνης καὶ φιλοκαλίας ἐξειργασμένων.

Ἐν Ἰσπανίᾳ ὡς καὶ ἐν Τουρκίᾳ ὑπάρχουσι νυκτοφύλακες· οἱ *Σερένοι* (Serenos) ὡς τοὺς ὀνομάζουσιν, ἀρχίζουσι τὸν περίπατον αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἑνδεκάτης τῆς νυκτὸς μέχρι τῆς πρωΐας· μὴ ἀρκούμενοι δὲ ν' ἀναγγέλλωσι τὴν ὥραν καὶ τὸν καιρὸν, ἐκτελοῦσι καὶ χρέη θυρωροῦ· ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν τὰς κλεῖδας ἁπασῶν τῶν οἰκιῶν, ἀνοίγουσι τὴν θύραν εἰς τοὺς ἀργοποροῦντας ἐνοικάτορας καὶ ὁδηγοῦσι αὐτοὺς μέχρι τοῦ δωματίου των ἀντὶ εὐτελοῦς τινὸς φιλοδωρίας.

Περιβεβλημένος τὸν μανδύαν του καὶ ὡπλισμένος διά μακρᾶς λόγχης εἰς τῆς ὁποίας τὸ ἄκρον ὑπάρχει μικρὸς φανὸς, ὁ *Σερένος* εἶναι ὁ τελευταῖος ἐπιζῶν ἥρως τῶν Ἰσπανικῶν νυκτῶν, ἡ δὲ μονότονος φωνή του ἢ τὰς ὥρας ἀναγγέλουσα, εἶναι ὁ μόνος κῶμος ὁ ὑπὸ τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν ἀκουόμενος σήμερον. Δὲν ὑπῆγα ποτὲ εἰς τὴν Ἀνδαλουζίαν, ὅπου ὡς λέγεται, ἀνευρίσκει τις τὴν Ἰσπανίαν τῶν μυθιστορημάτων, ἀλλὰ καθ' ὅσον διέμεινα ἐν Μαδρίτῃ, οὐδεμίαν μεταξίνην κλίμακα εἶδον ἀνηρτημένην, οὐδένα διὰ τῆς κιθάρας διάλογον ἤκουσα. Οἱ μόνοι Guitareros (κιθαρῳδοὶ) εἰσὶ σήμερον οἱ τυφλοὶ ἐπαῖται (διότι ὑπάρχουσι πολλοὶ τοιοῦτοι ἐν Ἰσπανίᾳ ἔνθα ὁ ἥλιος προσβάλλει τὰ μάλα τὴν ὅρασιν) οἵτινες τὴν ἑσπέραν ἐστηριγμένοι ἐπὶ τῶν θυρῶν μέλπουσι τὸν θλιβερὸν καὶ μονότονον ἦχον των. Τὸ κλειδοκύμβαλον θριαμβεύει ὡσαύτως ἐν Μαδρίτῃ· εὑρίσκεται ἀνεξαιρέτως εἰς ὅλους τοὺς οἴκους καὶ εἰς ὅλα ἀκόμη τὰ καφενεῖα, ὧν οἱ φοιτηταὶ θέλγονται καθ' ἑσπέραν τὴν ἀκοὴν διὰ στροβίλων καὶ ἄλλων ἤχων. Ἐπικρατεῖ πρὸς τούτοις ἡ συνήθεια νὰ κράζουσι τοὺς ὑπηρέτας τῶν καφενείων κτυπῶντες τὰς χεῖρας ὡς εἰς τοὺς μύθους τῆς Χαλιμᾶς. Τὰ καφενεῖα γενικῶς δὲν εἶναι μεγαλοπρεπῆ· εἴς τινα μάλιστα δίδουσιν εἰσέτι τὸν καφὲ εἰς ποτήρια· τὰ παγωτὰ (bebides heladas) εἰσὶ κάλλιστα καὶ γίνεται με-

γίστη αὐτῶν χρῆσις. Συνειθέστατον ποτὸν τοῦ τόπου εἶναι ὁ ζῦθος μὲ τὸ λεμόνιον, ἀλλὰ τὸ γενικὸν ποτὸν εἶναι τὸ ὕδωρ τοῦ ὁποίου γίνεται ὑπερφυσικὴ κατανάλωσις· πίνουν ὕδωρ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, πωλοῦν ὕδωρ εἰς ὅλας τὰς γωνίας τῶν ὁδῶν, καὶ εἰς τὴν τράπεζαν ἀκόμη σοὶ προσφέρουν παμμεγέθη ποτήρια ὕδατος· πλὴν εἰς τοῦτο ἔχουσι δίκαιον διότι καθὸ μεσημβρινοὶ ἔχουσιν ἀνάγκην ἀναψύξεως.

Οἱ ἀχάριστοι αὐτοὶ Ἰσπανοὶ οἱ τοιούτου λαμπροῦ ἡλίου ἀπολαύοντες μεταχειρίζονται πᾶν μέσον ἵν' ἀποφύγωσι τὰς ἀκτῖνάς του· παραπετάσματα, τάπητες, αὐλαῖαι, παραθυρόφυλλα, τὰ πάντα τίθενται εἰς ἐνέργειαν κατὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Ἐν τοσούτῳ ἐν Μαδρίτῃ κάμνει πολλάκις ἀρκετὸν ψῦχος τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ ὑψηλοῦ ὀροπεδίου καὶ πλησίον τῆς σειρᾶς τῶν ὀρέων *Γκοναδαράμα* (Guadarrama) καὶ ὅμως οἱ Ἰσπανοὶ ἔχουν παροιμίαν λέγουσαν οὕτω: «Τρεῖς μῆνες χειμὼν καὶ ἐννέα μῆνες κόλασις»—κόλασιν δὲ καλοῦσι τὴν ζέστην!

Περὶ μεσημβρίαν ἡ κίνησις κοπάζει ἐν Μαδρίτῃ· ὅλοι κοιμοῦνται καὶ αὐταὶ αἱ ἐκκλησίαι εἰσὶ κεκλεισμέναι· εἶναι ὡς ἡ Κυριακὴ ἐν Λονδίνῳ κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας, καθ' ἣν μόνον Γάλλους ἀπαντᾷ τις εἰς τὰς ἀγυιάς.

Τὸ κεντρικώτερον τῆς Μαδρίτης μέρος εἶναι, ὡς εἴρηται ἡ *Πύλη τοῦ Ἡλίου*· ἐκεῖ εἶναι προσέτι καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν μετὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ τηλεγράφου, ὄπισθεν δὲ τούτου εἶναι τὸ ταχυδρομεῖον. Ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ πλατεῖα *Μαγιὸρ* σήμερον *Πλατεῖα τοῦ Συντάγματος* καλουμένη· ἀλλὰ ποίου Συντάγματος; τὸ ζήτημα τοῦτο διετέλεσεν ἀείποτε ἐν τῷ σκότει. Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας ταύτης, ἐν ᾗ ὡς λέγεται, τελοῦνται συχνάκις ταυρομαχίαι λαμβανόντων μέρος τῶν νέων τῆς ἀριστοκρατίας, ὑπάρχει τὸ ἐξ ὀρειχάλκου ἄγαλμα τοῦ Φιλίππου Γ'. Ἑκατέρωθεν τῆς πλατείας ὑπάρχουσιν ἡ ὁδὸς τοῦ *Τολέδου* ἄγουσα εἰς τὴν παλαιὰν λεγομένην Μαδρίτην, ἡ ὁδὸς *Μαγιὸρ*, ἢ *Μεγάλη ὁδὸς* ἄγουσα εἰς τὴν *Μικρὰν Πλατεῖαν τῆς Πόλεως* (Plazuella della Villa) ἔνθα κεῖται ὁ πῦργος ὅστις ὑπῆρξεν εἰρκτὴ τοῦ Φραγκίσκου Α'. Πορρῳτέρω, εἰς τὴν γωνίαν τῆς *Ἐκκλησίας τῆς Παραγίας* (Santa Maria) ὑπάρχει μικρὰ ὁδὸς ἐν ᾗ αἱματηρὰ διεδραματίσθη σκηνὴ, ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Περὲζ δολοφονία τοῦ Ἐσκοβέδου ὡς ἀνακαλύψαντος τὰς μυστικὰς αὐτοῦ σχέσεις μετὰ τῆς πριγκιπέσσης Ἔβολι ἐρωμένης τοῦ Φιλίππου Β'. Τὸ παλάτιον τῆς πριγκιπέσσης εἰς τὴν ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς μικρᾶς ὁδοῦ πλατεῖαν κείμενον, κατοικεῖται σήμερον ὑπὸ τοῦ Δανιέλου Βεϊσβέλλερ (Veisveller) καὶ εἶναι μία ἀπὸ τὰς φιλοξενεστέρας οἰκίας τῆς Μαδρίτης.

(Ἀκολουθεῖ.)

Ο ΠΛΟΥΤΩΝ.

Ἀλληγορικὴ Μυθιστορία

ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΑΝΔΗΣ

(*Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.*)

(*Συνέχεια ἴδε Φυλλάδ. Ε'.*)

Εἶτα ἐγκαταλείπουσα τὸν βραχίονά του ἀπεμακρύνθη μεγάλοις βήμασι. Ὁ Φρὰντζ ἠσχύνθη διὰ τὴν ἀδυναμίαν του καὶ δραμὼν πρὸς αὐτὴν ἔλαβε τὴν χεῖρά της καὶ εἶπε:

— Ὄχι, δὲν φοβοῦμαι ἐμπρός.

Χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ ἐξηκολούθησε τὸ βάδισμά της, ἀλλ' ἀντὶ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸν ναὸν, ὡς τὴν πρώτην φορὰν, εἰσῆλθεν εἰς τὰς στενὰς ὁδοὺς αἵτινες ἦγον εἰς τὴν πλατείαν. Ἡ σελήνη εἶχε κρυβῆ καὶ τὸ βαθύτερον σκότος ἐκάλυψε τὴν πόλιν. Ὁ Φρὰντζ μόλις διέκρινε ποῦ ἔθετε τὸν πόδα καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ οὐδὲν εἰς τὰς σκοτεινὰς σκιὰς αἵτινες πανταχόθεν τὸν περιεκύκλουν. Ἠκολούθησε τυχαίως τὴν ὁδηγόν του, ἥτις ἀπεναντίας ἐφαίνετο γνωρίζουσα κάλλιστα τὸν δρόμον της. Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν λάμψεις τινὲς διαφεύγουσαι διὰ τῶν νεφῶν ἐδείκνυον εἰς τὸν Φρὰντζ τὸ ἄκρον ῥύακός τινος, γέφυράν τινα ἢ θόλον ἢ ἄγνωστόν τι μέρος διαδάλου σκοτεινῶν καὶ δυσβάτων ὁδῶν. Ὅθεν, ταχέως ἐννόησε ὅτι εἶχεν ἀποπλανηθῆ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βενετίας καὶ ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ὁδηγοῦ του· ἀποφασισμένος ὅμως τὸ πᾶν νὰ ὑπερπηδήσῃ δὲν ἔδειξε τὴν παραμικρὰν ἀνησυχίαν καὶ ἀφέθη νὰ ὁδηγῆται χωρὶς τὴν παραμικρὰν παρατήρησιν. Μετὰ μίαν ὥραν ἡ προσωπιδοφόρος ἐσταμάτησεν.

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν εἰς τὸν κόμητα, ἔχεις καρδίαν. Ἐὰν τὸ ἐλάχιστον σημεῖον φόβου ἐδείκνυες κατὰ τὸν δρόμον μας, δὲν ἤθελον ποτὲ πλέον σοὶ ὁμιλήσει, ἀλλ' ἐστάθης ἀπαθὴς καὶ εἶμαι εὐχαριστημένη. Ἐς αὔριον λοιπὸν εἰς τὴν πλατεῖαν Ἁγίου Ἰωάννου καὶ Παύλου. Μὴ ζητήσῃς ἤδη νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς εἶναι ἀνωφελές. Στρέψον πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ θὰ εὕρῃς τὴν πλατείαν Ἁγίου Μάρκου. Καλὴν ἐντάμωσιν.

Ἔσφιγξε ζωηρῶς τὴν χεῖρα τοῦ κόμητος καὶ πρὶν λάβῃ καιρὸν νὰ τὴν ἀπαντήσῃ ἔγεινεν ἄφαντος ὄπισθεν τῆς γωνίας τῆς ὁδοῦ. Ὁ κόμης ἔμεινε σιγμάς τινας ἀκίνητος, ἔκπληκτος εἰσέτι δι' ὅσα τῷ συνέβησαν καὶ ἀμφίβολος περὶ τοῦ πρακτέου. Συλλογισθεὶς ὅμως ἀφ' ἑνὸς ὅτι ὀλίγον ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ ἐπανεύρῃ τὴν μυστηριώδη γυναῖκα καὶ τὸν κίνδυνον ἀφ' ἑτέρου ν' ἀποπλανηθῇ πρὸς ἀναζήτησίν της, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ οἴκαδε. Ἠκολούθησεν ὅθεν τὴν ὁδὸν πρὸς τὰ

δεξιὰ, καὶ μετά τινας στιγμὰς εὑρέθη τῳόντι εἰς τὴν πλατείαν Ἁγίου Μάρκου ἀφ' ὅπου εὐκόλως ἔφθασεν εἰς τὸν οἰκόν του.

Τὴν ἐπαύριον, ἀκριβὴς εἰς τὴν συνέντευξιν, ἔφθασεν εἰς τὴν πλατείαν καθ' ἣν στιγμὴν τὸ ὡρολόγιον τῆς Ἐκκλησίας ἐσήμανε τὴν ἑνδεκάτην. Εἶδε τὴν προσωπιδοφόρον ἥτις τὸν περιέμενε ἔμπροσθεν τῶν βαθμίδων τοῦ πυλῶνος.

— Πολὺ καλὰ, τῷ εἶπεν, εἶσαι ἀκριβὴς, ἂς εἰσέλθωμεν.

Ταῦτα λέγουσα, ἐστράφη ὁρμητικῶς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν· ὁ Φρὰντζ βλέπων τὴν θύραν κεκλεισμένην καὶ γνωρίζων ὅτι δὲν ἠνοίγετο εἰς κανένα ἐν ὥρᾳ νυκτὸς, τὴν ἐξέλαβεν διὰ παράφρονα· ἀλλ' ὁποία ἡ ἔκπληξίς του βλέπων τὴν θύραν ὑποχωροῦσαν εἰς τὴν πρώτην ἀπόπειραν! Ἠκολούθει μηχανικῶς τὴν ὁδηγόν του ἥτις ἔκλεισε ταχέως τὴν θύραν εἰσελθόντος καὶ αὐτοῦ. Εὑρέθησαν καὶ οἱ δύο εἰς τὰ σκότη, ἀλλ' ὁ Φρὰντζ ἐνθυμηθεὶς ὅτι δευτέρα τις θύρα χωρὶς κλεῖθρον τοὺς ἐχώριζεν ἀπὸ τὸν νάρθηκα δὲν ἀνησύχησε παντελῶς καὶ ἡτοιμάσθη νὰ σπρώξῃ καὶ ταύτην διὰ νὰ εἰσέλθουν, ἀλλ' ἡ ὁδηγός του τῷ ἐκράτησε τὸν βραχίονα.

— Εἰσῆλθες ποτὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην; τὸν ἠρώτησεν αἰφνηδίως.

— Εἰκοσάκις, ἀπήντησε, τὴν γνωρίζω τόσον καλῶς, ὅσον καὶ ὁ ἀρχιτέκτων ὅστις τὴν κατεσκεύασε.

— Εἰπὲ ὅτι νομίζεις ὅτι τὴν γνωρίζῃς, διότι πραγματικῶς δὲν τὴν γνωρίζεις εἰσέτι, εἴσελθε.

Ὁ Φρὰντζ ἔσπρωξε τὴν δευτέραν θύραν καὶ εἰσῆλθεν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας. Ἦτο μεγαλοπρεπῶς φωτισμένη πανταχόθεν καὶ διόλου ἔρημος.

— Ὁποίαν τελετὴν θὰ πανυγυρίσουν; ἠρώτησεν ὁ Φρὰντζ ἔκθαμβος.

— Οὐδεμίαν, ἡ ἐκκλησία μὲ ἐπερίμενεν ἀπόψε, ἰδοὺ διατί· ἀκολούθει μοι.

Ματαίως ὁ κόμης προσεπάθησε νὰ ἐννοήσῃ τοὺς λόγους τῆς ἀγνώστου, δεσμευμένος ὅμως ὑπὸ δυνάμεως μυστηριώδους τὴν ἠκολούθει τυφλῶς. Τὸν ἔφερεν εἰς τὸ μέσον τῆς ἐκκλησίας καὶ τὸν ἔκαμε νὰ παρατηρήσῃ, ἐννοήσῃ καὶ θαυμάσῃ τὴν γενικὴν διάταξιν.

Μεταβαίνουσα ἀκολούθως εἰς τὴν ἐξέτασιν ἑκάστου μέρους, τῷ ἐξέθεσε κατὰ σειρὰν τὸν νάρθηκα, τὰς στήλας, τὰ παρεκκλήσια, τὰ θυσιαστήρια, τὰ ἀγάλματα, τὰς εἰκόνας καὶ ὅλα τὰ κοσμήματα, τῷ ἐξήγησε τὴν ἔννοιαν ἑκάστου, τῷ ἐφανέρωσε τὴν κεκρυμμένην ἰδέαν ἐφ' ἑκάστου σχήματος, τῷ ἔκαμε νὰ αἰσθανθῇ τὰς ὡραιότητας τῶν ἔργων ἅτινα συνέθετον τὸ σύνολον καὶ τὸν εἰσῆξε, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς ἐκκλησίας. Ὁ Φρὰντζ ἠκροᾶτο μὲ θρησκευτικὴν προσοχὴν ὅλους τοὺς λόγους τοῦ εὐγλώττου ἐκείνου στόματος ὅπερ ἤρεσκε νὰ τὸν διδάσκῃ. Ὅταν ἐτελείωσεν, αἱ ἀκτῖνες τῆς πρωΐας εἰσδύουσαι διὰ τῶν παραθύρων κατέστησαν ὠχρὰν τὴν τῶν κηρῶν λάμψιν. Καίτοι ὁμιλήσασα πολλὰς ὥρας, χωρὶς ν' ἀναπαυθῇ οὐδὲ στιγμὴν καθ' ὅλην τὴν νύκτα, οὐδὲ ἡ φωνή της οὐδὲ τὸ σῶμά της ἐπρόδιδον τὸν παραμικρὸν κάματον· ἡ κεφαλή της μόνον ἔκλινε πρὸς τὸ στῆθός της, ὅπερ ἔπαλλε βιαίως, ἐφαίνετο δὲ ἀκούουσα τοὺς στεναγμοὺς οἵτινες ἐξήρχοντο. Αἴφνης ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ὑψώσασα τοὺς βραχίονάς της πρὸς τὸν οὐρανόν:

— Ὦ! δουλεία! δουλεία! ἀνέκραξεν.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους δάκρυα ῥέοντα ὑπὸ τὴν προσωπίδα της ἔπιπτον ἐπὶ τῆς μαύρης αὐτῆς ἐσθῆτος.

— Διατί κλαίεις; ἔκραξεν ὁ Φρὰντζ πλησιάζων πρὸς αὐτήν.

— Ἐς αὔριον, ἀπήντησεν αὕτη, περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἔμπροσθεν τοῦ ὁπλοστασίου.

Καὶ ἐξῆλθεν διὰ τῆς πλαγίας δεξιᾶς θύρας ἥτις καὶ ἐκλείσθη βαρέως. Τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὁ ὄρθρος ἐσήμανε· ὁ Φρὰντζ καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀπροσδοκήτου θορύβου τοῦ κώδωνος ἐστράφη καὶ εἶδεν ὅλους τοὺς κηροὺς ἐσβεσμένους. Ἔμεινε στιγμάς τινας ἀκίνητος ὑπ' ἐκπλήξεως, εἶτα ἐξῆλθε τῆς ἐκκλησίας διὰ τῆς μεγάλης θύρας ἣν οἱ ἱεροκόμοι εἶχον ἀνοίξει καὶ ἐπέστρεψε βραδέως οἴκαδε ζητῶν νὰ ἐννοήσῃ ὁποία ἡ τοσοῦτον θρασεῖα γυνή, ἡ τοσοῦτον καλλιτέχνης, ἡ τοσοῦτον πλήρης θελγήτρων εἰς τοὺς λόγους της καὶ μεγαλοπρεπὴς εἰς τὸ βάδισμά της.

Τὴν ἐπαύριον περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁ κόμης ἦτον ἔμπροσθεν τοῦ ὁπλοστασίου· εὗρε τὴν προσωπιδοφόρον ἥτις τὸν ἐπερίμενε καὶ ἥτις χωρὶς νὰ προφέρῃ λόγον τινὰ ἤρχισε νὰ προχωρῇ ταχέως.

Φθάσασα εἰς μίαν ἐκ τῶν πλαγίων θυρῶν τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς, ἐσαμάτησεν, εἰσῆξεν εἰς τὸ κλεῖθρον κλεῖδα χρυσῆν, ἣν εἶδεν ὁ Φρὰντζ λάμπουσαν εἰς τὰς ἀκτῖνας τῆς σελήνης, ἤνοιξε ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου θορύβου καὶ εἰσῆλθε πρώτη νεύουσα τῷ Φρὰντζ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ. Οὗτος ἐδίσασε πρὸς στιγμήν· διότι ἐάν τις ἀνεκαλύπτετο εἰσερχόμενος τὴν νύκτα δι' ἀντικλειδίου εἰς τὸ ὁπλοστάσιον, ἐξετίθετο εἰς πολεμικὸν δικαστήριον, ἦτο δὲ σχεδὸν ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ μέρος φυλαττόμενον ὑπὸ πλήθους σκοπῶν. Βλέπων ὅμως τὴν προσωπιδοφόρον ἑτοίμην νὰ κλείσῃ τὴν θύραν ἔμπροσθέν του, ἀπεφάσισε νὰ ῥιψοκινδυνεύσῃ, ἵνα ἴδῃ τὴν λύσιν τῆς μυστηριώδους ταύτης σκηνῆς.

Διέβησαν κατ' ἀρχὰς πολλὰς αὐλὰς, κατόπιν διαδρόμους καὶ στοὰς, τῶν ὁποίων τὰς θύρας αὕτη ἤνοιγε διὰ τῆς χρυσῆς κλειδὸς, καὶ τέλος εἰσῆλθον εἰς τὰς εὐρυχώρους αἰθούσας πλήρεις ὅπλων παντὸς εἴδους καὶ χρόνου, ἅτινα ἐχρησίμευσαν κατὰ τοὺς πολέμους τῆς δημοκρατίας εἴτε ὑπερασπιζομένης ἑαυτὴν εἴτε ἐπιθετομένης κατὰ τῶν ἐχθρῶν της.

Αἱ αἴθουσαι αὗται ἐφωτίζοντο ὑπὸ φανῶν πλοίων τεθειμένων ἀνὰ ἴσα διαστήματα μεταξὺ τῶν τροπαίων· ἔδειξεν εἰς τὸν κόμητα τὰ περιεργότερα καὶ περιφημότερα ὅπλα, ὀνομάζουσα ἐκείνους εἰς οὓς ἀνῆκον ποτὲ καὶ τὰς μάχας εἰς ἃς τὰ μετεχειρίσθησαν, διηγουμένη τὰ ἀνδραγαθήματα ὧν εἶχον γίνει ὄργανα. Τοιουτοτρόπως ἀνέδειξε ζωηρῶς εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Φράντζ ὅλην τὴν Βενετικὴν ἱστορίαν. Ἐπισκεφθέντες τὰς τέσσαρας αἰθούσας ἀφιερωθείσας εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην, τὸν ὡδήγησεν εἰς τελευταίαν τινὰ ἔτι εὐρυχωροτέραν καὶ φωτιζομένην ὡς τὰς πρώτας ἔνθα εὑρίσκοντο ξύλα πρὸς κατασκευὴν, λείψανα πλοίων διαφόρου μεγέθους καὶ σχήματος καὶ μέρη ὁλόκληρα τοῦ τελευταίου *Βουκενταύρου*. Ἐδίδαξεν εἰς τὸν σύντροφόν της τὴν ἰδιότητα τῶν ξύλων, τὴν χρῆσιν τῶν πλοίων, τὴν ἐποχὴν εἰς ἣν κατεσκευάσθησαν καὶ τὸ ὄνομα τῶν ἐκστρατειῶν εἰς ἃς ἔλαβον μέρος· εἶτα δεικνύουσα τὴν στοὰν τοῦ *Βουκενταύρου*,

— Ἰδοὺ, εἶπε μὲ φωνὴν θλιβερωτάτην τὰ λείψανα παρελθούσης βασιλείας. Ἰδοὺ τὸ τελευταῖον πλοῖον ὅπερ ἔφερε τὸν Δόγην νὰ νυμφευθῇ τὴν θάλασσαν. (α) Ἡ Βενετία εἶναι ἤδη δούλη καὶ αἱ δοῦλαι δὲν νυμφεύονται. Ὦ δουλεία! δουλεία!

Ὡς τὴν προτεραίαν, ἐξῆλθεν ἀφοῦ ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους, λαβοῦσα ταύτην ὅμως τὴν φορὰν μεθ' ἑαυτῆς τὸν κόμητα ὅστις δὲν ἠδύνατο ἀκινδύνως νὰ μένῃ εἰς τὸ ὁπλοστάσιον.

Ἐξῆλθον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθ' ὃν καὶ εἰσῆλθον καὶ διέβησαν τὴν τελευταίαν θύραν χωρὶς νὰ ἀπαντήσωσιν οὐδένα. Φθάσαντες εἰς τὴν πλατεῖαν ὑπεχρεώθησαν εἰς νέαν συνέντευξιν διὰ τὴν ἐπαύριον καὶ οὕτως ἐχωρίσθησαν.

Τὴν ἐπαύριον, καὶ τὰς ἀκολούθους ἡμέρας, ὡδήγησε τὸν Φράντζ εἰς τὰ κυριότερα μνημεῖα τῆς πόλεως, εἰσάγουσα αὐτὸν μὲ ἀκατανόητον εὐκολίαν καὶ ἐξηγοῦσα μὲ θαυμασίαν εὐκρίνειαν ὅ,τι παρουσιάζετο εἰς τὰ ὄμματά των, ἐκτυλίσσουσα θαυμασίους θησαυροὺς εὐφυΐας καὶ εὐαισθησίας. Οὗτος ἠγνόει τί νὰ θαυμάσῃ πλειότερον, τὸ πνεῦμα ὅπερ τόσον βαθέως ἠννόει τὰ πάντα, ἢ τὴν καρδίαν ἥτις ἤνωνεν εἰς τὰς ἰδέας της τόσον ὡραίας ὁρμὰς εὐαισθησίας. Ὅτι εἰς αὐτὸν δὲν ἦτο εἰμὴ φαντασία, μετεβλήθη ἐντὸς ὀλίγου εἰς αἴσθημα πραγματικὸν καὶ βαθύ. Ἡ περιέργεια τὸν παρεκίνησε νὰ συνδέσῃ ὁμιλίαν μετὰ τῆς ἀγνώστου, ἀλλ' ἡ ἔκπληξις τὸν ἔκαμε νὰ ἐξακολουθήσῃ. Κατόπιν ὅμως ἡ ἕξις τοῦ νὰ τὴν βλέπῃ καθ' ἑκάστην νύκτα κατήντησε δι' αὐτὸν πραγματικὴ ἀνάγκη. Καί τοι οἱ λόγοι τῆς ἀγνώστου ἦσαν πάντοτε σοβαροὶ καὶ λυπηροὶ, ὁ Φράντζ ὅμως εὕρισκεν ἐν αὐτοῖς θέλγητρον ἀπεριόριστον ὅπερ τὸν συνέδεε μετὰ τῆς ἀγνώστου ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ κλείσῃ ὄμμα τὴν αὐγὴν ἂν τὴν νύκτα δὲν ἤκουε τοὺς στεναγμούς της. Ἔτρεφε σέβας τοσοῦτον εἰλικρινὲς καὶ βαθὺ διὰ τὰ παθήματα ἅπερ ἐφαντάζετο ὅτι εἰσέφερεν, ὥστε δὲν εἶχε τολμήσει ἕως τότε νὰ τὴν παρακαλέσῃ ὅπως ἀφαιρέσῃ τὴν προσωπίδα της, καὶ νὰ τῷ εἴπῃ τὸ ὄνομά της. Ἐπειδὴ δὲ αὕτη δὲν εἶχεν ἐρωτήσει τὸ ἰδικόν του ἤθελεν ἐρυθριάσει νὰ φανῇ περιεργότερος καὶ ἀκριτότερος ἐκείνης, ὅθεν ἀπεφάσισε νὰ περιμείνῃ ὅπως τὰ μάθῃ ὅλα ἐκ τῆς καλῆς της θελήσεως καὶ ὄχι ἐκ τῆς ὀχληρότητός του. Αὕτη ἐφάνη ἐννοήσασα τὴν λεπτότητα ταύτην τῆς συμπεριφορᾶς του καὶ τρόπόν τινα τὴν εὐχαρίστει, διότι εἰς πᾶσαν συνάντησιν τῷ ἐδείκνυε περισσοτέραν πίστην καὶ συμπάθειαν. Καί τοι οὐδεὶς λόγος ἐλέχθη μεταξύ των, ὁ Φράντζ ἐννόησεν ὅτι ἐγνώριζεν αὕτη τὸ πάθος του καὶ ὅτι ἦτο εὐδιάθετος νὰ τὸ συμμερισθῇ. Αἱ ἐλπίδες του μόναι εἴρκουν νὰ τὸν καταστήσουν εὐτυχῆ, καὶ ὅταν ἠσθάνετο ζωηροτέραν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γνωρίσῃ ἐκείνην ἣν ἐνδομύχως ὠνόμαζεν ἐρωμένην του ἡ φαντασία του προσεβλημένη καὶ, οὕτως εἰπεῖν, πεπεισμένη περὶ τοῦ μεγαλείου ὅπερ τὴν περιεκύκλου, τὴν ἐζωγράφιζε εἰς ἑαυτὸν τοσοῦτον τελείαν καὶ ὡραίαν ὥστε ἐτρόμαζε τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἤθελεν ἀποκαλυφθῇ ἔμπροσθέν του.

Νύκτα τινὰ περιπλανώμενος εἰς τὰς κιονοστοιχίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου. ὁ Φράντζ ἐσταματήθη ὑπὸ τῆς προσωπιδοφόρου ἔμπροσθεν εἰκόνος παριστώσης νεάνιδα γονυπετοῦσαν ἔμπροσθεν τοῦ Ἁγίου προστάτου τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πόλεως.

— Τί λέγεις περὶ τῆς γυναικὸς ταύτης; τὸν ἠρώτησεν ἀφήσασα αὐτὸν προηγουμένως νὰ τὴν ἐξετάσῃ.

— Εἶναι ἡ θαυμασιωτέρα ὡραιότης, ἀπήντησεν, ὡραιότης ἣν νὰ φαντασθῇ δύναταί τις ἀλλ' οὐχὶ καὶ ν' ἀπαντήσῃ. Ἡ ἐμπνευσμένη ψυχὴ τοῦ καλλιτέχνου ἠδυνήθη νὰ μᾶς παρέξῃ τὴν θείαν εἰκόνα, ἀλλὰ τὸ πρωτότυπον δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἡ προσωπιδοφόρος ἔσφιγξε ζωηρῶς τὴν χεῖρα τοῦ Φράντζ.

— Ἐγὼ, ἐπανέλαβε, δὲν γνωρίζω ὡραιοτέρσν μορφὴν παρὰ τοῦ ἐνδόξου Ἁγίου Μάρκου καὶ δὲν ἤθελον ἐρωτευθῆ εἰμὴ ἐκεῖνον ὅστις εἶναι ἡ ζωηρή του εἰκών.

Τοὺς λόγους τούτους ἀκούσας ὁ Φράντζ ὠχρίασεν καὶ ἐκλονίσθη ὡς σκοτιδινιῶν. Παρετήρησεν ὅτι ἡ μορφὴ τοῦ Ἁγίου ὡμοίαζεν ἐντελῶς μὲ τὴν ἰδικήν του.

Ἐγονυπέτησε ἔμπροσθεν τῆς ἀγνώστου καὶ λαμβάνων τὴν χεῖρα της ἐπλήρωσεν αὐτὴν δακρύων χαρᾶς οὐδένα προφέρων λόγον. (ἕπεται συνέχεια.)

(α) Παλαιὸν ἔθιμον τῆς Βενετικῆς δημοκρατίας τὸ νὰ ῥίπτῃ ὁ Δόγης κατ' ἔτος δακτύλιον εἰς τὴν θάλασσαν ὡς δῆθεν νυμφευόμενος τὴν Ἀδριατικήν. (Σημ. τοῦ Μετ.)

ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΚΥΝΩΝ ΚΑΙ ΓΑΛΩΝ.

Προοίμιον.

Ἀφ' ἧς ἐποχῆς κατοικῶ τὸν μικρὸν ἡμῶν πλανήτην, περὶ οὐδενὸς γίνεται λόγος εἰμὴ περὶ ἐξαλείψεως καὶ ἐξοντώσεως τῶν καταχρήσεων. Ἐν τῇ νεανικῇ μου ἡλικίᾳ, ἐπροσπάθουν νὰ διορθόσωτι τοὺς καλογήρους, (α) οἵτινες κατηγοροῦτο ὡς ἄρπαγες τῆς ἀνθρωπότητος, καθ' ὃ ὑστεροῦντες αὐτὴν πᾶν ὅ,τι ὤφειλον νὰ τῇ προσφέρωσι· καὶ μολονότι ἡ κατηγορία ἦτο δικαιοτάτη, ὑπερίσχυσαν οἱ κατηγορούμενοι, διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οὕτως ἐγένοντο αἱ ἀναμορφώσεις. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἕτερον σκάνδαλον. Οἱ κύνες καὶ αἱ γαλαί μας εὑρίσκονται εἰς κίνδυνον· εἷς φιλάνθρωπος θέλει νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ τὰ οἰκιακά μας κτήνη τὰ ὁποῖα ἀγαπῶμεν περισσότερον τῶν ἄλλων· κηρύττει κατὰ τὸν δέκατον ἔνατον αἰῶνα σταυροφορίαν ὁλόκληρον ἐναντίον ἀθώων θυμάτων ἐχόντων δικαιώματα ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μας. Τοῦτο δὲ τὸ ἀνοσιούργημα προσπαθεῖ νὰ καλύψῃ μέ τὸ κάλυμμα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ δημόσιον καλόν! Ἐπικαλεῖται τὴν ἀνθρωπότητα ἵνα τῷ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοιούτου φονικοῦ σχεδίου! ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης εἶναι πολὺ βάρβαρος, καὶ ὅτι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλανθρωπίας ἀπεκατέστημεν λίαν ἀπάνθρωποι! Μόλα ταῦτα ὅτι καὶ ἂν γίνῃ τὰ θύματα δὲν θὰ κατασφαγῶσιν ἄνευ διαμαρτυρήσεως Φωνὴ ἀσθενὴς, ἀλλὰ γενναιόψυχος, ὑψοῦται ὑπὲρ αὐτῶν.

Δικηγορία ἀφ' ἑνὸς ὑπὲρ τῶν κυνῶν καὶ γαλῶν ἐναγομένων διότι ὑλακτοῦσι καὶ μιαουλίζουσι, ἐναντίον τοῦ Κ. Ἀλεξάνδρου Ῥόζερ, ἱππότου τοῦ Λεγεῶνος τῆς τιμῆς, ἐνάγοντος ἀφ' ἑτέρου.

Ἀπολογία ὑπὲρ τοῦ Κυνός.

Κύριοι! εἰς μίαν δίκην τοιαύτης φύσεως, ἡ χρηστοήθεια τῶν κατηγορουμένων μέλλουσα ἐξάπαντος νὰ ἐπιρεάσῃ τὰς ἀποφάσεις τῶν κριτῶν των, εἶναι δίκαιον νὰ ἀναμιμνήσω ἐνταῦθα τὰς ἐπαινετὰς ἰδιότητας μὲ τὰς ὁποίας ἡ φύσις ἐπροίκισε τὸ ἥμισυ, τὸ πλέον ἐνδιαφέρον μέρος τῶν πελατῶν μου. Ἀλλ' ἐὰν ἀνέφερον ἅπαντα τὰ προτερήματα τῶν κυνῶν, ἠθέλομεν πολὺ ἐρυθριάσει. Διότι τίς δὲν γνωρίζει τὴν γλυκύτητά των, τὴν πίστιν των, τὴν ἀκλόνητον ἀφοσίωσιν των; τὶς ἔχει ἀνάγκην νὰ μάθῃ ὅτι, ἐξοικειούμενοι μεθ' ἡμῶν δι' ἑνὸς αἰσθήματος τὸ ὁποῖον ἡ σκληρότης μας δὲν δύναται νὰ μηδενίσῃ, συμμερίζονται τὰς θλίψεις καὶ τὰς εὐτυχίας μας, μαντεύουσι καὶ λαμβάνουσι μέρος εἰς ὅλας τὰς ἐπιθυμίας μας, μᾶς ὑπερασπίζονται εἰς τὸν κίνδυνον, μάχονται καὶ ἀποθνήσκουσιν ὑπερασπιζόμενοι ἡμᾶς; Οὗτοι δὲν ὁμοιάζουσι, Κύριοι, τοὺς ψευδεῖς ἐνημέρους φίλους ἡμῶν, οἵτινες δούλοι τῆς εὐτυχίας μας εἰσὶ πάντοτε ἕτοιμοι νὰ μᾶς ἐγκαταλείψωσιν εἰς τὴν δυςυχίαν Οἱ κύνες, Κύριοι, μάρτυρες γενναῖοι τῆς φιλίας μας, τοὺς βλέπομεν φεύγοντας τὸ χρυσοῦν ἄσυλον τοῦ πλούτου, ὅπου ἐνίοτε θέλουν νὰ τοὺς κρατήσωσιν αἰχμαλώτους, καὶ ὅπου ἤθελον τύχει, ὡς τόσοι παράσιτοι πολὺ κατώτεροι αὐτῶν, μεγαλοπρεπῶν περιποιήσεων, ἵνα ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ταπεινὴν καλύβην τοῦ πτωχοῦ, μεθ' οὗ εἰσὶν συνδεδεμένοι διὰ δεσμοῦ τὸν ὁποῖον ἡ φιλία καθίστησιν ἀδιάῤῥηκτον. Καὶ τὶ θέλει μείνει εἰς ἐκεῖνον τὸν πτωχὸν ἂν τοῦ ἀφαιρέσωσι τὸν κύνα του; Ὁ δυστυχὴς θεωρεῖται ὡς μεμολυσμένος, τὸ πᾶν ἀπομακρύνεται ἀπ' αὐτοῦ, ἕκαστος τὸν ἀποφεύγει μετὰ φρίκης. Ὁ κύων αὐτοῦ εἶναι τὸ μόνον ὄν εἰς τὸν κόσμον, ὅπερ φαίνεται εὐαίσθητον εἰς τὴν δυστυχίαν του, ἣν ἀνακουφίζει συμμεριζόμενος αὐτὴν, καὶ τὸν παρηγορεῖ διὰ τῶν θῳπειῶν του· τὶς θέλει τὸν ἀγαπήσει ἂν τῷ ἀποσπάσητε τὸν σύντροφον τοῦτον τῆς δυστυχίας του; Ἀλλὰ ποτὲ δικαία διαδικασία δὲν θέλει ἀποφασίσει τὸν σκληρὸν τοῦτον ἀποχωρισμόν. Ἀπευθύνθην εἰς εὐαισθήτους καρδίας· οἱ κύνες θέλουν κερδήσει τὴν δίκην των.

Ἀπολογία ὑπὲρ τῆς Γαλῆς.

Ἡ δίκη τῶν γαλῶν, τὸ ὁμολογῶ, Κύριοι, εἶναι δυσκολωτέρα πρὸς ὑπεράσπισιν. Ἔχουσι γενικῶς κακὴν ἰδέαν τοῦ χαρακτῆρος των, καὶ οἱ ὄνυχές των ἔγειναν αἰτία ν' ἀποκτήσωσι πολλοὺς ἐχθρούς· ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποδώσωμεν δικαιοσύνην· ἐὰν αἱ γαλαὶ εἰσὶ κακότροποι, καὶ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα τόσον καλοί. Κατηγοροῦσιν αὐτὰς ὅτι ἔχουσιν ἐγωϊσμόν· ἡμεῖς εἴμεθα ἐγωϊσταὶ Κύριοι, οἵτινες προσάπτομεν αὐταῖς ταύτην τὴν κατηγορίαν. Εἰσὶν ἐπιτήδειαι κλέπτριαι, ἀλλὰ τὶς εἶδεν ἐὰν κακὰ παραδείγματα δὲν τὰς διέφθειρον; Μᾶς κολακεύουσιν ἀπὸ συμφέρον, ἀλλὰ γνωρίζετε πολλοὺς κόλακας ἄνευ συμφέροντος; ὅλοι ἀγαπῶσι καὶ προσκαλοῦσι τὴν κολακείαν, διατὶ λοιπὸν νὰ κατηγορῶμεν τὰς γαλὰς δι' ἓν ἐλάττωμα τῆς κοινωνίας αὐτῆς ὅπερ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας εἶναι τὸ ἀνώτερον ὅλων τῶν προτερημάτων; Δὲν θέλω κάμει λόγον ἐνταῦθα περὶ τῆς χάριτος αὐτῶν καὶ τῆς εὐγενείας. Δὲν θέλω περιγράψει ποσῶς τὰς παιδικὰς θρύψεις των, οὐδὲ τὰ κεκυρτωμένα νῶτα των, οὐδὲ τὴν κυματοῦσαν οὐράν των, οὐδὲ τόσας ἄλλας χάριτας δι' ὧν τόσον καλῶς γινώσκουσι νὰ μᾶς κάμνωσι νὰ λαμ-

---

(α) Ἐὰν ἐγείρετο ἐκ τοῦ τάφου ὁ γράψας τὴν παροῦσαν εὐφυῆ διατριβὴν, μὲ λύπην του ἤθελεν ἰδεῖ ὅτι εἰσέτι δὲν κατορθώθη τοῦτο. (Σημ. τοῦ Μεταφρ.)

βάνωμεν φροντίδα διὰ τὴν διατήρησίν των. Λόγοι πολὺ ἰσχυρώτεροι ὑπερμαχοῦσιν ὑπὲρ αὐτῶν.

Ἐὰν καταστρέψητε τὰς γαλὰς τίς θέλει κατατρώγει τοὺς μικροὺς ποντικούς; βεβαίως δὲν θὰ κατατρώγῃ αὐτοὺς ὁ κύριος ὅστις ἐφεῦρε καὶ ἐπαρουσίασε τὸ σχέδιον τῆς καταστροφῆς των! Σᾶς προτείνωσι τὰς μυάγρας!... τὰς μυάγρας, Κύριοι! Ποῖος δὲν γνωρίζει τὴν ἐπιβλαβῆ των; τὰς μυάγρας! τοῦτο εἶναι μία μυάγρα, μία παγὶς τὴν ὁποίαν σᾶς στήνουσι προσέξατε καλῶς μὴ συλληφθῆτε εἰς αὐτήν. Πρὸ πολλοῦ καιροῦ, οἱ μικροὶ ποντικοὶ καλῶς εἰδοποιηθέντες, γνωρίζουσι νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ αὐτάς. Περιμένετε λοιπὸν νὰ ἴδητε τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἀποφάσεως ταύτης, τὸ ἔθνος τῶν μυῶν νὰ καταφάγῃ ἀποινὶ ἁπάσας τὰς βίβλους τῆς βιβλιοθήκης σας; Ἤθελε παρηγορηθῆ τις ἐὰν προσβάλλωσι μόνον τὰ ἀνούσια καὶ πληκτικὰ ποιήματα καὶ συγγράματα, δι' ὧν μαστιζόμεθα πρό τινων ἐτῶν· δὲν εἴμεθα ὅμως βέβαιοι ἂν ἡ γεῦσις των θὰ κάμῃ τὴν διάκρισιν ταύτην· οὗτοι θὰ καταφάγωσιν εὐχαρίστως τόσον τὸν Ῥακίναν ὅσον καὶ τὸν Πράδονα. (α) Ἀλλὰ τί λέγω; αἱ ἐπιφυλλίδες μας καὶ οἱ δικηγορικοί μας λόγοι οἱ τόσον ὡραῖοι καὶ μακροσκελεῖς, δὲν θέλουσι ἐκφύγει τοὺς χαρτοφάγους ὀδόντας των. Ὅθεν ἐξάγω συμπέρασμα ὅτι, νὰ ἐξοντώσῃ τις τὰς γαλὰς, εἶναι ταὐτὸν, νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν βανδαλισμόν!

Ἀλλὰ συγκατατίθεμαι ὅτι θέλετε κλείσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς πρὸς τοὺς μικροὺς ποντικούς· σκεφθῆτε τοὐλάχιστον ὅτι εἷς ἐχθρὸς ἑκατοντάκις τρομερώτερος σᾶς ἐπαπειλεῖ... Οἱ μεγάλοι ποντικοὶ, πρὸς τοὺς ὁποίους αἱ γαλαὶ ἐπιβάλλουσι φόβον καὶ σέβας· οἱ μεγάλοι ποντικοὶ, Κύριοι, οἵτινες καιροφυλακτοῦσι καὶ δὲν ἀναμένουν εἰμὴ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θέλετε προφέρει τὴν ὁλεθρίαν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἐξαιτεῖται ἐπιμόνως ὁ ἀντίπαλός μου, ἵνα ἐκστρατεύσωσι καὶ ἔλθωσι νὰ ἀποκατασταθῶσιν εἰς τὰς οἰκίας σας, τὰς ὁποίας θὰ ὑποχρεωθῆτε, Κύριοι, νὰ ἐγκαταλείψητε. Διστάζετε ἀκόμη! Ὁ Κατιλίνας εἶναι πρὸ τῶν πυλῶν σας καὶ σκέπτεσθε εἰσέτι τὸ ν' ἀποφασίσητε! Σᾶς παρακαλῶ, Κύριοι, νὰ συγχωρήσητε ταύτην τὴν ὁρμήν. Εἶναι δύσκολον νὰ διατηρήσῃ τις ἀπάθειαν προκειμένου λόγου περὶ τῶν μεγάλων ποντικῶν!

(*Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.*)

Δ. ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΣ.

(α) Συγγραφεὺς μιᾶς Φαίδρας, τὴν ὁποῖαν οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ῥακίνα ἀντεπαρέβαλλον μὲ τὸ ἀριστούργημα τοῦ ἐνδόξου ποιητοῦ.

(Σημ. τοῦ Μεταφρ.)

ΑΝΑΜΙΚΤΑ.

ΕΚΛΟΓΗ ΟΙΝΟΥ —Κυρία τις ἠρώτησε ποτὲ δικαστὴν τινὰ συγκαθήμενον μετ' αὐτῆς εἰς τὴν τράπεζαν: — Ὁποῖον οἶνον προτιμᾶτε καλλίτερον, τῆς Βορδιγάλλης ἢ τῆς Καμπανίας, κύριε Δικαστά; — Κυρία μου, ἀπήντησεν οὗτος, ἡ ἀπόφασις εἶναι τόσον δύσκολος, ὥςτε πρέπει νὰ ἐξετάσω ἐπὶ μακρὸν ἀμφότερα τὰ μέρη.

ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΦΙΔΙΑΣ. — Ἐφημερίς τις γαλλικὴ ἀναφέρει ὅτι ἐσχάτως ἀπέθανεν εἰς Παρισίους κατὰ τὸ προάστειον Μομμάρτρ, κύριος τις πλουσιώτατος, ὅςτις δυσπιστῶν ὀλίγον περὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῶν φίλων αὐτοῦ, παρήγγειλεν ἐν τῇ διαθήκῃ του νὰ τελέσωσιν τὴν κηδείαν περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τῆς πρωΐας, διότι κατὰ τὴν πρωϊνὴν αὐτὴν ὥραν μόνοι οἱ ἀληθεῖς φίλοι του ἤθελον στερηθῆ τοῦ ὕπνου των ἵνα τὸν συνοδεύσωσι. Πραγματικῶς, ἐκ τῶν 280 προσκεκλημένων, ὀκτὼ μόνον παρευρέθησαν. Τὴν ἐπαύριον τῆς κηδείας οἱ ὀκτὼ οὗτοι κύριοι προσεκλήθησαν παρά τινος συμβολαιογράφου, ὅστις τοῖς διεμοίρασε τὴν περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ.—Κάρολος ὁ Ε'. χαρίσας ποτὲ γενικὴν ἀμνηστείαν εἰς ἐπαναστάτιδά τινα πόλιν, ἐκτὸς τινῶν ἀτόμων ἐξαιρεθέντων τῆς βασιλικῆς συγγνώμης, εἰδοποιήθη παρά τινος ὑπασπιστοῦ ὅτι εἷς ἐπαναστάτης, μὴ συμπεριλαμβανόμενος ἐν τῷ τῆς ἀμνηστείας διατάγματι, διετέλει κεκρυμμένος εἰς ἀπόκεντρον τι μέρος τῆς πόλεως. — Κύριε ὑπασπιστὰ, ἀπήντησεν ὁ ἡγεμὼν, θὰ ἐπράττετε καλλίτερον ἐὰν εἰδοποιῆτε τὸν ἐπαναστάτην ποῦ εἶναι ὁ βασιλεὺς, παρὰ τὸν βασιλέα ποῦ εἶναι ὁ ἐπαναστάτης.

ΟΙΝΟΠΟΤΗΣ. — Εἰς οἰνοπότην τινα προσέφερον μετὰ τὴν τράπεζαν σταφυλήν. — Εὐχαριστῶ, εἶπεν οὗτος, δὲν ἀγαπῶ νὰ πίνω τὸ κρασίον μου εἰς χάπια.

Ο ΨΕΥΣΤΗΣ. — Δύο κύριοι διαβαίνοντες ποτὲ ἐνώπιον εὐειδοῦς τινὸς κυρίας, εἷς ἐξ αὐτῶν εἶπε πρὸς τὸν ἕτερον. — Ἰδοὺ ἡ ὡραιοτέρα γυνὴ τὴν ὁποίαν ποτὲ εἶδον! Ἡ κυρία στραφεῖσα, — Λυποῦμαι, κύριε, ἀπήντησεν, ὅτι δὲν δύναμαι νὰ εἴπω τὸ αὐτὸ καὶ δι' ὑμᾶς. — Ἔ, κυρία μου, ὑπέλαβεν οὗτος, βεβαίως δὲν δύνασθε νὰ εἰπῆτε τόσα ψεύματα ὅσα ἐγώ.

ΣΥΝΗΘΕΙΑ. — Δικαστικός τις σύμβουλος συνείθιζε νὰ ψηφίζῃ τὸν θάνατον κατὰ παντὸς ἐναγομένου κακούργου· ἡμέραν τινὰ ἀποκοιμηθεὶς ἐπὶ τῆς ἕδρας του ἠρωτήθη παρὰ τοῦ προέδρου ὁποίας γνώμης ἦτο ἐπὶ προκειμένης τινὸς δίκης.—Φρονῶ, ἀπήντησεν ἀνανήρων ὁ σύμβουλος, ὅτι πρέπει ν' ἀποκεφαλισθῇ ὁ ἐναγόμενος.— Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ ἀνθρώπου, τῷ ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος, πρόκειται περὶ ἑνὸς ἀγροῦ. — Τότε λοιπὸν ἂς θερισθῇ! ὑπέλαβεν ὁ ἀπηνὴς σύμβουλος.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΟΒΙΔΙΟΥ.

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΗΣ ΔΑΦΝΗΣ. (α)

(*Μετάφρασις ἐκ τοῦ Λατινικοῦ.*)

Πρῶτος Ἀπόλλωνος ἔρως ἐγένετ' ὁ Δάφνης Πηνηΐδος.
Ὄχι ἐκ τύχης, ἀλλὰ δι' ὀργὴν τοῦ Θεοῦ τῶν ἐρώτων.
Μέγα ὁ Φοῖβος φρονῶν, ἡττηθέντος τοῦ Πύθωνος ἄρτι,
Εἶπε, τὸν Ἔρωτα βλέπων νὰ κάμῃ ζητοῦντα τὸ τόξον.
—Τί σοι κοινὸν πρὸς τὰ ὅπλα ὦ ἄνανδρε παῖ Ἀφροδίτης;
Τοὺς ἰσχυροὺς ταῦτα ὤμους ἐμοῦ νὰ κοσμῶσιν ἁρμόζει,
Ὅστις εὐστόχους ἀνοίγω πληγὰς εἰς ἐχθροὺς καὶ θηρία,
Ὅστις μὲ βέλη μυρία φρικτὸν κατετόξευσα τέρας
Δι' ἰοβόλου γαστρὸς πρὸ μικροῦ πλέθρα τόσα κατέχον.
Μὲ τὴν λαμπάδα σου σὺ, ἀγνῶ τίνας ἔρωτας, ζήτει·
Μὴ ὅμως θέλε καὶ ἄλλων τιμὰς ν' ἀποκτήσῃς ἀνάνδρως.—
Ἀνταπεκρίθη τὸ τέκνον τῆς Κύπριδος—Ὅλους τοξεύει,
Φοῖβε, τὸ βέλος σου, ὅμως καὶ σὲ τὸ ἐμὸν καταβάλλει.
Ὅσον δὲ οὗτος θνητοῦ ὑπερέχει Θεὸς οὐρανίων,
Τόσον ἡ δόξα ἡ σὴ τῆς ἐμῆς ἀπολείπεται δόξης.—
Εἶπε καὶ σχίσας εὐθὺς τὸν ἀέρα διὰ τῶν πτερύγων,
Τοῦ Παρνασσοῦ σκιερὰν παραχρῆμα κατέλαβεν ἄκραν,
Δύο δὲ τότε διττῆς ἐνεργείας ἐξήγαγε βέλη
Ἐκ βελοφόρου φαρέτρας, τὸ μὲν ἐντελῶς ἀποκρούει
Φλόγας ἐρώτων, τὸ δὲ ἀντιστρόφως εὐθὺς τὰς ἀνάπτει·
Τοῦτο μὲν εἶναι χρυσοῦν, ἀκωκὴ διαλάμπει ὀξεῖα,
Τὸ δ' ἀποκρούον ἀμβλύ, κ' εἰς τὸν κάλαμον μόλυβδον φέρει.
Ῥίπτει αὐτό ἐναντίον τῆς νύμφης, τοξεύει ἐκεῖνο
Καὶ διὰ μέσου ὀστῶν τὴν καρδίαν πληγώνει τοῦ Φοίβου.
Ὁ μὲν ἐρᾷ παραυτίκα, ἡ δὲ καὶ τὸ ὄνομα φεύγει
Τοῦ τρυφεροῦ ἐραστοῦ· τὴν ἀνύμφευτον Φοίβην ζηλοῦσα,
Μόνην εὑρίσκει τρυφὴν νὰ πλανᾶται εἰς ἔρημα δάση.
Περικαλύπτει θηρίων δορὰ τὰ ἀβρά της τὰ μέλη,
Παρθενικὴ δὲ ταινία συνδέει τὴν ἄτακτον κόμην.
Πάντες ἠρῶντο αὐτῆς, ἀλλ' αὐτὴ ἀπεστρέφετο πάντας.
Ἄπειρος ὅλως ἀνδρὸς εἰς τὰ ἄβατα ἔτρεχε δάση,
Οὔτε ἐφρόντιζε τί ἐστὶ γάμου δεσμὸς, εἴτε ἔρως.
Μάτην αὐτὴν Πηνειὸς ὁ πατὴρ νὰ νυμφεύσῃ ἐζήτει.
«Τί οὕτω θύγατερ φίλη, ψυχρῶς ἀποκρούεις τὸν γάμον;
Ἐπιθυμῶ εἰς τὸ γῆρας ἐγγόνους ἐκ σοῦ ν' ἀποκτήσω.
Τὰς γαμηλίους πλὴν δᾷδας ὡς ἔγκλημα αὕτη ἐμίσει,
Εἰς τὴν ὡραίαν μορφήν της ἐρύθημα φλέγον ἐχύθη,
Κ' εἰς τοῦ πατρὸς τὸν λαιμὸν μὲ θωπείας πολλὰς ῥιπτομένη,
—Πάτερ μου φίλτατε, λέγει, συγχώρει παρθένος νὰ μείνω·
Καὶ τοῦ Διὸς ἡ θυγάτηρ ἐπέτυχεν ἄλλοτε τοῦτο.—
Συγκατανεύει ὁ γέρων, ἀντίκειται ὅμως τὸ κάλλος,
Ἡ ἐξαισία μορφή της αὐτὴ τὰς εὐχὰς ἀποκρούει.
Περιπαθῶς ὁ Ἀπόλλων τῆς νύμφης ἐρᾷ, καὶ ἐλπίζει
Ν' ἀπολαύσῃ αὐτήν· ἀλλ' εἰς τοῦτο λανθάνει ὁ μάντις.
Ὅπως καλάμαι ξηραὶ καταφλέγονται λίαν εὐκόλως,
Τῶν ἀσταχύων τρηθέντων, καθὼς οἱ φραγμοὶ πυροπολοῦνται,
Εἴτ' ἐρεθίσῃ ὁδίτης τὸ πῦρ, εἴτε μόνος τὸ θέσῃ·
Οὕτως μεγάλη πυρὰ τοῦ Θεοῦ καταφλέγει τὰ στήθη,
Οὕτως ἐνδόμυχος θέρμη φλογίζει τὸ σῶμα του ὅλον,
Ἡ δὲ γλυκεία ἐλπὶς ὑποτρέφει τὸ ἄγονον πάθος.
Βλέπει τὴν κόμην αὐτῆς ἐῤῥιμένην ἐπὶ τοῦ τραχήλου
Κ' ἐκ θαυμασμοῦ ἐκφωνεῖ: Τί θὰ ἦτο ἐὰν τὴν ἐκόσμει!
Βλέπει τὰ ὄμματα ὡς φωτοβόλοι νὰ λάμπουν ἀστέρες,
Βλέπει τὸ σόμα, ἀλλὰ εἰς αὐτὸν δὲν ἀρκεῖ νὰ τὸ βλέπῃ·
Καὶ ἐπαινεῖ τοὺς δακτύλους, τὰς χεῖρας αὐτῆς, τὰς ὠλένας,
Τὰς λευκοτάτας της κνήμας γυμνὰς τοῦ ἡμίσεως πλέον,
Ὅσα καλύπτονται ὅμως φαντάζεται μᾶλλον ὡραῖα.
Ἐλαφροτέρα τῆς αὔρας ἐκείνη ταχύτατα φεύγει,
Οὐδ' ὑπομένει αὐτοῦ δεομένου ν' ἀκούσῃ τοὺς λόγους.
—Τοῦ Πηνειοῦ νύμφη, στῆθι, θερμῶς ἱκετεύω σε στῆθι·
Δὲν σὲ διώκει ἐχθρὸς, νύμφη στῆθι, τὸν λέοντα οὕτω,
Ἔντρομος φεύγει δορκὰς, ἡ ἀμνὰς οὕτω φεύγει τὸν λύκον·
Περιστερὰ πετᾷ οὕτω δειλῶς ἀετοῦ προσκειμένου·
Ἕκαστος φεύγει ἐχθρὸν, σὲ διώκω ἐγὼ ἐξ ἀγάπης!
Οἴμοι! θὰ πέσῃς πρηνὴς, καὶ αἱ ἄκανθαι μέλη θὰ βλάψουν
Βλάβης ἀνάξια, καὶ θέλω γίνει ὁ πρόξενος λύπης.
Ἄκουσον ὅμως εἰς τίνα ἀρέσκεις· δὲν εἶμαι ἀγροῖκος,
Οὔτε οἰκῶν εἰς τὰ ὄρη ἐπάνω φυλάττω τὰς ποίμνας
Ὡς ἀγελαῖος ποιμήν· ἀγνοεῖς, τολμηρὰ, τίνα φεύγεις
Καὶ δι' αὐτὸ οὕτω φεύγεις. Ἡ γῆ τῶν Δελφῶν μὲ δουλεύει,
Καὶ τῶν Παττάρων τὸ κράτος, ἡ Τένεδος πᾶσα ἡ Κλάρος.
Ζεῦ ὁ πατήρ μου, γινώσκω ἐγὼ παρελθόν τε καὶ μέλλον·
Καὶ ἡ γλυκεῖα χορδὴ δι' ἐμοῦ πρὸς τὸ ᾆσμα συνᾴδει.
Εὔστοχα ἔχω τὰ βέλη ἐγὼ, εὐστοχώτερον ὅμως
Εἶναι τὸ βέλος δι' οὗ τὰ ἁγνὰ ἐπληγώθησαν στήθη.
Τὴν θεραπείαν ἐφεῦρον ἐγὼ, καὶ Ἐπίκουρον πᾶσα
Μὲ ὀνομάζει ἡ γῆ, τῶν βοτάνων ὁ κύριος εἶμαι·
Φεῦ! φεῦ! οὐδὲν οὐδαμῶς θεραπεύει τὸν ἔρωτα φίλτρον,
Οὐδ' ὠφελεῖ τὸν δεσπότην ἡ τέχνη, ὡς πάντας τοὺς ἄλλους.
Ἀλλ' εἰς δεήσεις ψυχρὰ ἡ παρθένος μὲ ἔντρομον βῆμα
Φεύγει αὐτὸν καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ ἀτελεῖς καταλείπει.
Ὅμως καὶ φεύγουσα πάλιν ἡ νύμφη ὡραία ἐφάνη,
Τὸ πολυθέλγητρον σῶμα ἐγύμνουν οἱ ἄνεμοι τότε,

(α) Μεταξὺ τῶν Λατίνων ποιητῶν καὶ ὁ Ὀβίδιος φέρει τὸν στέφανον τῆς ποιήσεως.

Αἱ μεταμορφώσεις αὐτοῦ, ποίημα μέγα ἀποτελούμενον ἐκ πολλῶν μύθων διὰ θαυμασίας πλοκῆς συνδεδεμένων, εἶναι τὸ τελειότερον τῶν ἔργων του. Εἷς τῶν μύθων τούτων εἶναι καὶ ἡ ἀνωτέρω μεταμόρφωσις τῆς Δάφνης, τῆς ὁποίας μετάφρασιν εἰς ἑξαμέτρους καταχωρίζομεν ἐνταῦθα.

Εἰς τὰ ὀπίσω ἐκίνει ἀντίθετον πνεῦμα τὸν πέπλον,
Τὴν δὲ μελίχρυσον κόμην ἀνέστρεφεν αὔρα ἡδύπνους.
Ὡς καὶ αὐτὴ ἡ φυγή της προσέθετε θέλγητρα νέα.
Ἀλλ' ὁ ἀκμαῖος Θεὸς δὲν ἀνέχεται πλέον εἰς μάτην
Νὰ δαπανᾷ μειλιχίους ἐκφράσεις, ἀλλ' ὅπως ὁ ἔρως
Ὤθει αὐτὸν εἰς τὰ ἴχνη της τρέχει μὲ βῆμα δρομαῖον.
Θηρευτικὸς ὅπως κύων ἰδὼν λαγωὸν εἰς πεδίον
Τρέχει κατόπιν αὐτοῦ ς' τῶν ποδῶν του ἐλπίζων τὸ τάχος,
Φεύγει δ' ἐκεῖνος ὡσαύτως τοὺς πόδας του ἔχων ἐλπίδα,
Μὲ ἀνοικτὸν δὲ τὸ στόμα ὁ μὲν νὰ ἁρπάσῃ τὴν λείαν
Σπεύδει καὶ τείνει τὸ ῥύγχος ἐμπρὸς, καὶ πιέζει τὰ ἴχνη,
Ὁ δ' ἀμφιβάλλει ἐὰν θὰ σωθῇ καὶ τὰ δήγματα μόλις
Τοῦ ἐφορμῶντος κυνὸς καὶ τὸ στόμα τὸ ψαῦσον ἐκφεύγει.
Καὶ ὁ θεὸς καὶ ἡ νύμφη ὡσαύτως, ὁ μὲν ταχὺς εἶναι
Ἐκ τῆς ἐλπίδος, ἡ δὲ ἐκ τοῦ φόβου· ἀλλ' ὁ διώκων
Μᾶλλον ταχὺς, βοηθοὺς τῶν ἐρώτων τάς πτέρυγας φέρων.
Εἰς τῆς φυγάδος τὰ νῶτα αὐτὸς ἐπικρέμαται τέλος,
Καὶ τῶν βοστρύχων εἰσπνέει τὰ μῦρα, ἀλλὰ τὰς δυνάμεις
Ἀποβαλοῦσα αὐτὴ ὠχριᾷ, ἐντελῶς ἡττηθεῖσα
Ἐκ τοῦ καμάτου ταχείας φυγῆς. Πρὸς τὰ ὕδατα ῥρέφει
Τοῦ Πηνειοῦ καὶ φωνάζει—Βοήθησον, πάτερ μου, ἤδη,
Οἱ ποταμοὶ ἐὰν ἦσθε θεοὶ, τὸ ὀλέθριον κάλλος,
Τὸ εἰς τοσούτους ἀρέσκον ἀπόλεσον, κρύψον ἀμέσως.—
Μόλις αὐτὰ ἐδεήθη, καὶ νάρκη βαρεία τὰ μέλη
Καταλαμβάνει αὐτῆς, τρυφερὸς τὰ ἁβρά της τὰ σπλάγχνα
Περικαλύπτει φλοιὸς, μεταβάλλετ' ἡ κόμη εἰς φύλλα,
Γίνονται κλάδοι αἱ χεῖρες, ὁ ποῦς ὁ ταχὺς πρὸ ὀλίγου
Εἰς στερεὰν ἤδη ῥίζαν πατεῖ, καὶ τὸ πρόσωπον κρύπτει
Ἡ κορυφὴ ἐπὶ τέλους· πλὴν μένει ἐκεῖ ἡ στιλπνότης·
Ὡς καὶ ἐκείνης ἐρᾶται, καὶ θέσας ἐπὶ τοῦ στελέχους
Τὴν δεξιάν του ὁ Φοῖβος, τὸ ῥῆθος αἰσθάνεται πάλλον
Ἔνδον τοῦ νέου φλιοῦ,καὶ τοὺς κλάδους θερμῶς περιπτύξας,
Καταφιλεῖ, ὥπερ σάρκα, τὸ ξύλον, ἀλλὰ καὶ τὸ ξύλον
Τοὺς ἀσπασμοὺς ἀποφεύγει, ἐκεῖνος δὲ λέγει τοιαῦτα.
—Ἀλλ' ἐπειδὴ πεπρωμένον δὲν ἦτο νὰ γίνῃς, ὦ Δάφνη,
Ἡ προσφιλὴς σύζυγός μου, τὸ δένδρον μου ὅμως θὰ ἦσαι.
Πάντοτε σὺ θὰ στολίζῃς τὴν κόμην ἐμοῦ, τὴν κιθάραν
Καὶ τὴν φαρέτραν. Τοὺς ἥρωας σὺ θὰ κοσμῇς τοῦ Λατίου
Ὅταν θριάμβους ἀγγέλλῃ φωνὴ γεραρὰ, καὶ μακρόθεν
Τὸ Καπιτώλιον βλέπῃ πομπὰς, Σὺ φρουρὸς πιστοτάτη,
Πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Αὐγούστου ἐν μέσῳ τὴν δρῦν θέλεις φέρει.
Ἡ κεφαλή μου δὲ ὅπως ἀείποτε τρέφει τὴν κόμην
Μὴ κειρομένη, καὶ σὺ αἰωνίως τὰ φύλλα σου φέρε.
Ταῦτα εἰπὼν ὁ Παιὰν σιωπᾷ, κατανεύει ἡ Δάφνη,
Εὐγνωμονοῦσα δὲ σείει τοὺς κλάδους αὐτῆς, καὶ συγχρόνως
Ὡς κεφαλὴν τὴν στελπνὴν κορυφήν της ἐφάνη κινοῦσα.

Α. Α.

Ο ΑΝΘΟΠΩΛΗΣ.

(*Ἀσμάτιον.*)

« Ἑλληνίδες μου θλιμμέναις,
Ποῦ πηγαίνετε 'ς τὴ στράτα,
Λούλουδα πουλῶ δροσάτα,
Λούλουδα καλά.

Τὰ 'δικά μου εἶν' ἀθῶα,
Ἀνθηρὰ καὶ μυροβόλα·
Πᾶρτε, πᾶρτε τ' ἄλλα ὅλα
Εἶν' ἀπατηλά.

Λείψανο κρατῶ ἁγίου,
Ἑλληνίδες, ἕνα κρῖνο. . .
Γιὰ φιλιὰ δὲν τὸν ἐδίνω
Οὔτε ἑκατό.

Τὸν ἐπῆρα ἀπ' τὴν Κύθνο,
Ἀπ' τὴν Κύθνο, εἶναι θρέμμα
Χώματος μαζῆ μὲ αἷμα,
Αἷμα σεβαστό.

Αἴ, τί πάθατε! σταθῆτε,
Θὰ μὲ ῥίψετε μὴ τρέλλαις·
Εἶσθε φρόνιμαις κοπέλλαις,
Λίγη συστολή.

Τὸ φιλὶ ζητῶ, ἐκείναις
Μοῦ ἁρπάζουνε τὸν κρίνον
Καὶ ἀντὶ σ' ἐμὲ ς' ἐκεῖνον
Λίνουν τὸ φιλί.

Ἑλληνίδες μου ὡραίαις,
Τοὺς βασιλικούς μου 'πέτε
Ποῖα θὰ πάρῃ, εἶναι διέτε
Ὅλοι φουντοτοί.

Φουντοτοὶ καμαρομένοι
Καὶ θρεμμένοι, τώρα ποιά σας
Θὰ τοὺς πάρῃ, πῶς! καμμιά σας
Δὲν μοῦ τοὺς ζητεῖ!!

Ἐν φιλὶ ζητῶ γιὰ ὅλους . . .
Δὲν τὸ δίδετε! τὶ κρίμμα,
Τῆς ἀποστροφῆς σας θῦμα
Τώρα νὰ γενοῦν!

Ὅλα μου τὰ ἄνθη πέρνουν
Καὶ τὸ φύλλο καὶ τὸν κλόνο
Τοὺς βασιλικούς μου μόνο
Τοὺς περιφρονοῦν!! »

Ν.

σκωσι τὸν λαὸν καὶ οἵτινες ἐκδίδουσι βιβλιάρια τινὰ ἐν οἷς διϊσχυρίζονται ὅτι ὁ Ῥοβεσπιέρρος ἦτο καλὸς ἄνθρωπος, ὅστις ὑπῆρξεν ὀλίγον ὑπερβολικὸς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς καλοῦ πολιτικοῦ συστήματος καὶ ὅτι ὁ Ἐρρῖκος Δ'. ἦτον εἷς δήμιος διότι ἐτιμώρησε τινὰς παραβάσεις τοῦ ἐπὶ τῆς θήρας ἰσχύοντος τότε νόμου; Δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλοι οἵτινες προτίθενται νὰ ὀργανίσωσι τὴν ἐργασίαν ἀλλ' οἵτινες ἐπευφημοῦσιν εἰς ἑκάστην κατὰ τῶν κυρίων των συνομωσίαν τῶν ἐργατῶν; Δὲν ὑπάρχουσι πολλοὶ κατηχηταὶ ὑπὲρ τῆς θρησκείας οἵτινες ἐξυβρίζουσι τὸν καθολικισμὸν πρὸς ὄφελος τοῦ Σαὶν Σιμὼν ἢ τοῦ Ἀββᾶ Σιατέλ; Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀθλοθέται τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ *Λέσχης τοῦ Ἱπποδρομίου* (Jockey-Club) ὅταν στοιχηματίζωσι δέκα λουδοβίκεια ὑπὲρ τῆς *Ντουρτοῦ* ἢ ὑπὲρ τοῦ *Δεζαζὲτ*, θαυμασίων καὶ περιωνύμων ἵππων ἐν τοῖς ἱππικοῖς ἀγῶσι τῆ Ἀγγλίας, λέγουσιν ὅτι προτίθενται τὴν πρόοδον τοῦ ἱππικοῦ γένους ἐν Γαλλίᾳ. Τέλος ἡ οἴησις ἐν πάσῃ ἐντολῇ εἶναι νόσημα τοῦ αἰῶνος· γνωρίζω δὲ ἕνα περικνημιδοποιὸν ὅστις σκοπὸν ἔχει νὰ ἐγκαθιδρύσῃ ἐκ νέου τοὺς βαμβακεροὺς σκούφους.

Ἂς μὴ ὦσιν ὅθεν οἱ ἀναγνῶσται λίαν αὐστηροὶ πρὸς τὸν ἥρωά μας, ὅστις εἶχεν καταληφθῆ ὡσαύτως ὑπὸ τῆς ἱεραποστολικῆς ταύτης μανίας, ἥτις ὅμως ἦν ἐν μέρει γενναία καὶ συγχωρητέα, ἐπειδὴ εἰς τὸν Ἐρνέστην ὑπῆρχε μᾶλλον ἄγνοια παρὰ οἴησις, καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἀποφάσεως ἣν ἔλαβεν τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον περὶ ἧς ὁμιλοῦμεν, τοῦ νὰ ἀποσυρθῇ δηλαδὴ ἐκ τῆς πρὸς τὸν Κ. Βελμὸτ πάλης του, νὰ περιορισθῇ εἰς ἁπλᾶς μόνον ὑπὸ τῆς ἀβροφροσύνης ἐπιτασσομένας σχέσεις πρὸς τὴν Κλάραν, νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὰ μυστήρια δι' ὧν ἀναμφιβόλως περιεκάλυπτον τὰς συμφορὰς τῆς δουλείας, νὰ μελετήσῃ μετὰ προσοχῆς τὰ μέσα τὰ τείνοντα πρὸς ὃν προέθετο σκοπὸν καὶ ἵνα δυνηθῇ νὰ πράξῃ τοῦτο εὐκολώτερον, νὰ ἀπέχῃ πάσης φιλονεικίας. Ἰδοὺ ὁποία ἦν ἡ ἀμετάθετος ἀπόφασις τοῦ Ἐρνέστου, ὅστις, λεχθήτω πρὸς ἔπαινόν του, ὤφειλε νὰ ἦναι προικισμένος δι' ἀληθοῦς ἀρετῆς, ἵνα λάβῃ τὰς ἀποφάσεις ταύτας καὶ προπάντων τὰς τὸν Κ. Βελμὸτ καὶ τὴν Κλάραν ἀφορῶσας. Ὁ μὲν πρῶτος τοιαύτην τῷ ἐνέπνεεν ἀντιπάθειαν, ἡ δὲ Κλάρα εἰς τοιαύτην εἶχε παρασύρει αὐτὸν γλυκείαν μαγείαν διὰ τῆς ἐπαγωγοῦ ὡραιότητός της, ὥστε ἵνα κατορθώσῃ νὰ μένῃ ἀπαθὴς ἀπέναντι τῶν δύο τούτων προσώπων, ὤφειλεν ὑπὸ σπουδαιοτάτων ν' ἀναγκάζηται λόγων.

Ὡς εἴρηται, τὴν ἐπαύριον τῆς ἀφίξεως του, ἤτοι τὴν Κυριακὴν, εἶχε ποιήσει καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἐρνέστης ὅλας ταύτας τὰς σκέψεις, πρὶν ἔτι οὐδεὶς ἐγερθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Εἶναι ἴδιον εἰς τὰ πνεύματα τὰ ἐξαπτόμενα εὐκόλως ἐκ μιᾶς ἰδέας, νὰ ζητῶσι τὴν ἄμεσον πραγματοποίησιν αὐτῆς, ἐνῷ αἱ βραδέως στερεούμεναι ἀποφάσεις καὶ οἱ σταθεροὶ χαρακτῆρες εἰσὶν ὑπομονητικώτεροι.

Ἰδοὺ ὅθεν ὁ Ἐρνέστης, ὅστις ἐπιθυμῶν τὰ μάλα ν' ἀρχίσῃ τὰς ἀποπείρας του ἐν ἀγνοίᾳ πάντων, ἐγκαταλείπει ἀθορυβητὶ τὸν θάλαμόν του καὶ ἐξέρχεται τῆς οἰκίας· ἀλλὰ δὲν ἐπιτυγχάνει καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὸ σχέδιόν του, διότι ἐξερχόμενος ἀπαντᾷ τὸν Κ. Ὄβεν, ἐκεῖνον ὅστις τὴν προτεραίαν εἶχε πληροφορήσῃ τὸν Κ. Σαμψὼν περὶ τῆς μεταξὺ τοῦ Τζὼν καὶ τοῦ Ἰωάννου ἔριδος. Ὁ Κ. Ὄβεν βλέπων τὸν Κλεμανσῶ τὸν ἐχαιρέτησε μετὰ εὐσεβάστου προθυμίας, ἥτις ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ θριαμβεύσῃ κατὰ τῆς πρὸς τοὺς Ἄγγλους ἀποστροφῆς τοῦ Ἐρνέστου, ὅστις εὐχαρίστησεν αὐτὸν ξηρῶς δι' ἣν ἐποιήσατο αὐτῷ πρότασιν τοῦ νὰ τὸν συνοδεύσῃ ἐν τῷ πρωϊνῷ περιπάτῳ του. Ὁ γέρων, διότι ὁ Κ. Ὄβεν ἦν ἑξηκοντούτης σχεδὸν, ἐχαιρέτησεν ἐκ νέου τὸν Ἐρνέστην προσηλῶν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα ὅπερ ἐφαίνετο λέγον: « Ἐὰν μὲ ἠρώτας πολλὰ θὰ ἐμάνθανες. »

Ἐν τούτοις ὁ Ἐρνέστης διηυθύνθη πρὸς τὰς καλύβας τῶν μαύρων, ἐλπίζων ν' ἀνακαλύψῃ ἀπροόπτως καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ δεσπότου τὰ δεινὰ τῶν δούλων. Καίτοι δὲ τὴν ἰχνηλάτησιν ταύτην ἐποίει μετὰ μετριοπαθεστέρων τῆς προτεραίας φρονημάτων, ἦτον ὅμως εἰσέτι πεποισμένος ὅτι μεγίστους κατέβαλλον ἀγῶνας ἵνα τῷ ἀποκρύψωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ συναπάντησις αὕτη τοῦ Κυρίου Ὄβεν τὸν ἔπεισεν ὅτι ὁ γέρων εἶχεν ἐξέλθει ἵνα διευθετήσῃ τὰ πάντα ὑπὸ ψευδὲς καὶ ἀπατηλὸν πρόσχημα εὐδαιμονίας.

Ἤλπιζε βεβαίως νὰ ἴδῃ τὰς χαρτίνους ἐκείνας κώμας καὶ τὰ σίφη ἐκεῖνα τῶν δούλων τῶν πολυτελῶς διὰ μίαν μόνην ἡμέραν ἐνδεδυμένων, τὰ ὁποῖα ὁ Ποτεμκῖνος ἔθεσε ποτὲ εἰς τὴν διάβασιν τῆς Αἰκατερίνης τῆς Ῥωσσίας ἵνα τὴν ἀπατήσῃ ἐπὶ τῆς εὐδαιμονίας τῶν ὑπηκόων της.

Ἀλλ' ἐκτὸς ὅτι ὁ Κλεμανσῶ δὲν ἦτον αὐτοκράτωρ καὶ ὅτι οὐδεὶς ἤθελε λάβει περὶ αὐτοῦ τοσαύτην φροντίδα, ὤφειλεν νὰ συλλογισθῇ ὅτι μία τοιαύτη κωμῳδία δὲν ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ ὅσον καὶ ἂν ὑπέθετεν αὐτὴν πραγματοποιητέαν. Ἀλλ' ἡ κομψότης τῶν πρώτων καλυβῶν καὶ ὁ μικρὸς περίβολος ὅστις τὰς περιεκύκλου, δὲν ἐφάνησαν εἰς τὸν Ἐρνέστην εἰμὴ ἀπατηλαὶ θεωρίαι. Τινὲς καλύβαι πλησίον τῶν ὁποίων ὑπῆρχον διάφορα οἰκιακὰ ζῶα, ὡς ὄρνιθες, λαγιδεῖς, ἐρίφια, ὠμοίαζον μικρὰς ἐπαύλεις, ἐνῷ ἡ ἀφθονία τῶν δενδρυλλίων ταῖς ἔδιδε ὄψιν θελκτικωτάτων κήπων. Οἱ ἐν αὐταῖς μαῦροι ἐνησχολοῦντο περὶ τὰ ζῶα, ἢ κατεσκεύαζον κάνιστρα, ψιάθας ἢ δίκτυα, μεταξὺ δὲ πάντων ἐπεκράτει ἄκρα ἡσυχία καὶ σχεδὸν εὐχαρίστησις. Ἐντοσούτῳ ὁ Ἐρνέστης παρετήρησεν ὅτι πλεῖστοι μαῦροι ἦσαν ἐξηπλωμένοι κατὰ γῆς, εἰς θέσιν ἥτις ἐδείκνυε μᾶλλον τὴν ἡδονὴν τῆς ἀεργίας (far-niente) παρὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναπαύσεως.

Ἀκατάληπτος εἶναι ἡ ἰσχὺς τῶν λέξεων καὶ αἱ ἐντυπώσεις αὐτῶν ἐπὶ τῶν πνευμάτων· αἱ ἐντυπώσεις αὗται

καίτοι ὅλως διάφοροι τῆς λογικῆς ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἰδέας, μολαταῦτα ὑπάρχουσι πάντοτε. Παραδείγματος χάριν, ὁσάκις γίνεται λόγος ἐν Εὐρώπῃ περὶ δουλείας, ἡ λέξις αὕτη συνοδεύεται ὑπὸ τῶν ἑπομένων· *τὰ δεσμὰ* τοῦ δούλου, ἡ *μάστιξ* τοῦ δεσπότου, τὸ *ἐξανδραποδιζόμενον* ἀνθρώπινον πλάσμα κτλ. Ἐκεῖνοι οἵτινες ἐμελέτησαν τὸ ζήτημα τοῦτο, ὁποία καὶ ἂν ᾖναι ἡ γνώμη των, θέτουσιν αὐτὸ ὑπεράνω παντὸς κοινωνικοῦ ζητήματος· ἀλλ' εἰς τὸν κοινὸν ἄνθρωπον, αἱ λέξεις *δεσμὰ*, *μάστιξ*, *ἀνδραπόδον* εἰσὶν ἀδιάσπαστοι τῆς λέξεως δουλεία, ὁ δὲ ἡμέτερος ἥρως ὅστις ἄκων ἔφθανεν εἰς τὸ συμπέρασμα τοῦτο, ἐξεπλήττετο μὴ βλέπων βαρείας ἁλύσους εἰς τοὺς πόδας ὅλων ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, μὴ ἀκούων τὸν πάταγον τῆς μάστιγος καὶ μὴ ἀπαντῶν οὐδένα ἄνθρωπον σάγμα ἡμιόνου φέροντα. Ἡ φαντασία ὅμως, ἥτις τόσον ὡραῖα ζωγραφίζει πᾶν ὅ,τι μᾶς ἐνδιαφέρει καὶ μᾶς ἀπασχολεῖ, μετέβαλλεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἐρνέστου τὰς κατοικίας εἰς κάτεργα· καὶ ἐντοσούτῳ αἱ καλύβαι τῶν μαύρων ἐσχημάτιζον μικρόν τι πολύχνιον, θελκτικόν, ἥσυχον, ἐργατικόν, ἄφροντι καὶ φαιδρόν· ναί, φαιδρόν, λέγω, διότι ἰδοὺ διαβαίνουν νεάνιδες μαῦραι ψάλλουσαι εὐθύμως· ἰδέτε ὁπόσον εἰσὶν ὡραῖαι καὶ ηὐτρεπισμέναι! Ἡ ὡραιοτέρα πασῶν καὶ ἡ μᾶλλον ηὐτρεπισμένη εἶναι ἡ Σαβίνα, δεκαοκταετὴς μόλις, ὑψηλόσωμος, πλὴν εὔκαμπτος, τὸ βλέμμα φλογερὸν ἔχουσα τὸ μειδίαμα ἀείποτε πλανώμενον ἐπὶ τῶν χειλέων της καὶ τοὺς ὀδόντας μαργαριταρώδεις· προπορεύεται ὅλων τῶν νεανίδων ῥίπτουσα ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν βλέμματα ἐκφραστικὰ ὡς νὰ προκαλῇ τὸν θαυμασμόν. Ἀντὶ νὰ περιπατῇ γυμνόπους, σήμερον φέρει πέδιλα φαιὰ δεδεμένα διὰ κεχρωματισμένης ταινίας διασταυρουμένης ἐπὶ λευκῆς ὡς ἡ χιὼν καὶ λεπτῆς περικνημῖδος. Ὑποκάμισον ἐκ τῆς λεπτοτέρας βατίστας περικεκοσμημένον διὰ τριχάπτου κλείεται ἐπὶ τοῦ στήθους της διὰ μικρῶν χρυσῶν κομβίων, ὡς καὶ ὁ ἄνευ φαλαίνων (baleines) στηθόδεσμος αὐτῆς, ὁ περικεκοσμημένος ὡσαύτως διὰ λεπτοῦ τριχάπτου. Ἐπινώτιον κομψότατον, χαριέντως ἐρριμμένον ἐπὶ τῶν ὤμων της καὶ ἐστηριγμένον ἐπὶ τῆς κόμης της διὰ χρυσίνων καρφίδων συνεχομένων διὰ χρυσίνων ὡσαύτως καὶ λεπτῶν ἁλυσίδων, ἀφίνει ἀσκεπῆ τὸν διὰ λαμπροῦ κοραλλίνου περιδεραίου περιβεβλημένον λαιμόν της καὶ τὰς τετορνευμένας ὠλένας της. Αἱ πολύπτυχοι χειρίδες αὐτῆς κλειόμεναι ὡσαύτως διὰ χρυσῶν κομβίων, μόλις φθάνουσι μέχρι τοῦ ἀγκῶνος ἀφίνουσαι γυμνοὺς τοὺς εὐσάρκους βραχίονάς της. Ἐσθὴς ἐκ λεπτῆς μουσσελίνης κυματίζει περὶ τὴν εὐλύγιστον ὀσφῦν της, ὅταν δὲ ἡ νεᾶνις διαβαίνῃ μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἡ λεπτότης καὶ τὸ διαφανὲς τῶν ἐνδυμάτων της προδίδουν τὴν λαμπρὰν διάπλασιν τοῦ εὐενώδους καὶ ὡραίου σώματός της. Ἡ Σαβίνα εἶναι ὡραία, ὁ δὲ Κλεμανσῶ σταματᾷ καὶ θαυμάζει αὐτὴν ὡς τὴν εἰκόνα τῶν χαλκοχρόων ἐκείνων νυμφῶν (Péris) ὧν τὸ θέλγητρον εἶναι τόσον ἐπίφοβον εἰς τοὺς Ἰνδούς. Ἡ Σαβίνα δὲν ἐκπλήττεται διὰ τὸν θαυμασμὸν τοῦ Ἐρνέστου διότι γνωρίζει ὅτι εἶναι ὡραία, καὶ σήμερον οὐδὲν παρημέλησεν ἵνα κατασῇ ὡραιοτέρα ἀκόμη.

«Δούλη εἶναι αὐτὴ ἄραγε;» λέγει καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἐρνέστης, ἐνῶ ἡ νεᾶνις διαβαίνει ἔμπροσθεν του προσηλοῦσα ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα ὅπερ ποτὲ δὲν προσηλώθη εἰς τὸν ἥρωα μας. «Ἄ! λέγει πάλιν καθ' ἑαυτόν, θὰ ἦναι κάμμία δυστυχὴς νεᾶνις θῦμα τῆς λαγνείας τοῦ κυρίου της ὅστις ἐκάλυψε διὰ τοῦ χρυσοῦ τὴν ἀτιμίαν της.»

Ἄ! φίλε μου Ἐρνέστα! μὴν εἰπῇς τοῦτο ὑψηλοφώνως· εἶσαι ὁ ἥρως μου, σὲ ἀγαπῶ ἐκ καρδίας καίτοι πλεῖστα ἔχεις ἐλαττώματα, πλὴν σοὶ ὀμνύω ὅτι ἐάν τις ἐκ τῶν ἀθλίων τούτων τοὺς ὁποίους τόσον λυπεῖσαι, ἤκουε τὴν φιλοσοφικήν σου φρᾶσιν, ἤθελε σὲ ἐμπαίζει κατὰ πρόσωπον. Ῥίψε μᾶλλον ἓν βλέμμα γύρω σου καὶ ἰδὲ ὅτι εἰς τὴν διάβασιν τῆς νεάνιδος ταύτης, δύο ἄνθρωποι, οὓς ἡ παρουσία σου ἐσταμάτησε βεβαίως, ἐστάθησαν πρὸ τῆς θύρας τῆς καλύβης των· ὁ εἷς εἶναι Θεόδωρος ὁ ξυλουργός, γεννηθεὶς δοῦλος, προικισμένος διὰ σπανίας ῥώμης καὶ ἐπιτηδειότητος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ζωγραφίζονται συγχρόνως, ἡ ἀναίδεια, ἡ χαμέρπεια, ἡ αὐθάδεια καὶ ἡ ἀνανδρία· ὁ ἕτερος εἶναι ὁ Κροῖσος, νέγρος εἰκοσιπενταετὴς, τελευταῖος ἀφιχθεὶς ἐκ τῶν Ἀφρικανῶν παραλίων. Ὁ Κροῖσος εἶναι ὁ ἀντεραστὴς τοῦ Θεοδώρου· ἀντεραστὴς δειλὸς μὲν διότι δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐγείρῃ τὸ βλέμμα πρὸς τὴν Σαβίναν, ἐπίφοβος ὅμως διότι πρὸ τοῦ ὑπερηφάνου βλέμματος αὐτοῦ ἐταπεινώθη τὸ ἀπειλητικὸν καὶ χυδαῖον τοῦ Θεοδώρου βλέμμα. Ἡ Σαβίνα ἔσχεν ἓν μειδίαμα δι' ἀμφοτέρους· διὰ μὲν τὸν Θεόδωρον ἐπειδὴ ἦτο πλούσιος καὶ ἠδύνατο νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἐλευθερίαν της, ἢ νὰ πληρώσῃ τὴν εὔνοιάν της διὰ τῶν κοσμημάτων δι' ὧν αὕτη ηὐτρεπίζετο, διὰ δὲ τὸν Κροῖσον διότι ἦτον εὐειδὴς καὶ ἔχαιρε τῆς ἐμπιεσύνης τοῦ κυρίου του.

Ὁ Ἐρνέστης τοσοῦτον εἶχεν ἐκπληχθῆ ἐκ τῆς θέας τῆς νεάνιδος, ὥστε τὴν ἠκολούθησε διὰ τοῦ βλέμματος μέχρις ὅτου αὕτη ἔγεινεν ἄφαντος. Ἴσατο δὲ τοιουτοτρόπως ἐν ἐκστάσει, ὅτε γενικός τις θόρυβος ἐν ταῖς καλύβαις ἐξῆξεν αὐτὸν ἐκ τοῦ ῥεμβασμοῦ του. Πολλαχόθεν ἐξήρχοντο μαῦροι φέροντες ὄρνιθας, ἐρίφια, γάλα, ὠά, βανάνας, γεώμηλα, ἀνανάσια (α) καὶ λαχαναφόρους φοίνικας, πάντες δὲ ἔτρεχον ὁμοῦ ὡς εἰς μετανάστευσιν ἀπερχόμενοι.

Ὁ Ἐρνέστης, ἔκπληκτος, ἠτοιμάζετο νὰ ἐρωτήσῃ ποῦ κατηυθύνοντο, ὅτε ἡ Ῥοζὴ ἡ ὑπηρέτρια τῆς Κλάρας διέδη ταχέως ἔμπροσθεν του καὶ ἐσταμάτησε τὸν Θεόδωρον ὅστις ἐγκατέλειπεν ὡσαύτως τὴν καλύβην του φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἓν κλωβίον λαμπρῶς κατασκευασμένον καὶ περιέχον ἓν ζεῦγος ὀρεινῶν συρικτῶν (siffleurs de montagnes).

(α) Εἶδος καρποῦ τῆς Ἀμερικῆς. Σημ. τοῦ Μεταφρ.

— Θεόδωρε, τῷ εἶπεν, ἡ κυρία μου μὲ παρήγγειλε ν' ἀγοράσω τὸ κλωβίον καὶ τὰ πτηνά σου· πόσον θέλεις;

Ὁ μαῦρος ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ἀμηχανῶν καὶ δυσανασχετῶν, εἶτα δὲ ἀπεκρίθη:

— Λυποῦμαι, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ πωλήσω εἰς τὴν νέαν κυρίαν μας, διότι τὸ ὑπεσχέθην εἰς μίαν κυρίαν τῆς Γουαδελούπης.

— Πῶς ὀνομάζεται αὐτὴ ἡ κυρία;

— Ἀγνοῶ· ἀπήντησε ξηρῶς ὁ μαῦρος.

— Εἶσαι ψεύστης, ἐπανέλαβεν ἡ Ῥοζή· δὲν τὸ ὑπεσχέθης ἀλλὰ δὲν θέλεις νὰ τὸ πωλήσῃς ἐδῶ.

— Καλά! ἀνέκραξεν ὀργίλως ὁ Θεόδωρος, καὶ αὐτὸ νὰ ᾖναι, μήπως ὁ αὐθέντης πρέπει νὰ ἠξεύρῃ τί κερδίζω;

— Πλὴν δὲν θὰ τοῦ εἰπῶ πόσον σοῦ τὸ ἐπλήρωσα. Ὁ μαῦρος ἔςη πρὸς στιγμὴν ἀμφίβολος, εἶτα δὲ εἶπε πρὸς τὴν Ῥοζήν.

— Λοιπόν, λάβε τὸ κλωβίον, ἡ κυρία ἂς δώσῃ ὅτι προαιρεῖται.

— Ὄχι, ὄχι, ἀντέλεξεν ἡ Ῥοζή, τὸ κάμνεις διὰ νὰ σοῦ τὸ πληρώσουν τετράδιπλον, καὶ ἔπειτα νὰ λὲς ὅτι σὲ ἀδίκησαν.

— Πάει καλὰ λοιπόν, ἐπανέλαβεν ὁ Θεόδωρος ἀναχωρῶν, ὑπάγω νὰ τὸ πωλήσω εἰς τὴν πόλιν.

Ἡ μικρὰ αὕτη σκηνὴ ἧς ὁ Ἐρνέστης ὑπῆρξε μάρτυς, συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὸ νὰ συγχίσῃ τὰς ἐπὶ τῆς τυραννίας τοῦ δεσπότου πρὸς τὸν δοῦλον ἰδέας του· πλησιάσας ὅθεν τὴν Ῥοζὴ ἥτις ἐκτύπα τοὺς πόδας ὑπ' ὀργῆς καὶ ἠπείλει τὸν Θεόδωρον ὅστις ἀπεμακρύνετο, καὶ νομίζων ὅτι ἐμάντευε τί διενοεῖτο ἡ νεᾶνις,

— Βεβαίως, εἶπεν, θὰ ὑπάγῃς τώρα νὰ προδώσῃς τὸν δοῦλον αὐτὸν εἰς τὸν ἐπιστάτην ἵνα τὸν μαστιγώσῃ;

— Καὶ διατί τάχα; ἀπήντησεν ἔκπληκτος ἡ Ῥοζή.

— Διότι δέν σοι ἔδωκε τὸ κλωβίον.

— Εἶναι κύριος νὰ τὸ πωλήσῃ εἰς ὅποιον θέλει· ἀλλὰ εἶναι διεστραμμένος καὶ δὲν μοῦ τὸ ἔδωσε, ἀφοῦ μάλιστα τὸ ἐπιθυμεῖ τόσον ἡ δεσποινὶς Κλάρα, ἡ ὁποία ὑπῆρξε τοσοῦτον καλὴ πάντοτε διὰ τὸν Θεόδωρον.

— Λοιπὸν θὰ ἐπιπλήξῃ ἐσὲ, διότι δὲν ἠδυνήθης ν' ἀγοράσῃς τὸ κλωβίον.

— Καὶ διατὶ τάχα ἐμέ; μήπως ἐγὼ ἢ ἡ κυρία μου αὐτὴ δύναται ν' ἀναγκάσῃ τὸν μαῦρον;

— Δὲν θὰ τὸν ἀγαπᾷς, φαίνεται, τὸν Θεόδωρον.

Ἡ Ῥοζὴ ἔλαβε ἦθος ἡγεμονίδος καὶ μετὰ προκλητικοῦ τινος βλέμματος, ὅπερ ὁ Ἐρνέστης εἶδεν τιθέμενον τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἐν χρήσει καὶ ὑπὸ τῆς ὡραίας Σαβίνας, ἀπήντησεν ἀπερχομένη:

— Ἡ Ῥοζὴ δὲν ἀγαπᾷ τοὺς Μαύρους.

Ὁ Ἐρνέστης ἐνθυμήθη τότε τὸν ὑπὲρ τῆς Ῥοζῆς ἐνθουσιασμὸν τοῦ Ἰωάννου Πλονζὲ καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιτηρῇ τὸν Νορμανδόν του, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἤθελε συγχωρήσῃ ποτὲ νὰ προξενήσῃ σκάνδαλα ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Μείνας μόνος ἐξηκολούθησε τὰς ἐπισκέψεις του εἰς τὰς καλύβας καὶ παρετήρησεν ὅτι μία ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχε τὴν εὐχάριστον ἐκείνην θέαν ἣν εἶχεν ἀπαντήσει εἰς τὰς ἄλλας. Ἐθριάμβευσεν ὅθεν ἐν ἑαυτῷ, προπάντων ὅταν ἤκουσε τραχεῖάν τινα καὶ ἐπιτακτικὴν φωνὴν κράζουσαν στεντορείως:

— Ὄχι· δὲν θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἐὰν ἕως τὸ ἑσπέρας δὲν ἐργασθῇς εἰς τὸν κήπον σου θὰ σοὶ ἀφαιρέσουν τὸ σάββατόν σου καὶ θὰ ἐργάζεσαι ἀνεξαιρέτως ὅλας τὰς ἡμέρας.

— Ὄχι ὅμως καὶ τὴν Κυριακήν, ἀπήντησεν ὁ πρὸς ὃν ὁ ἐπιστάτης ἀπετείνετο δοῦλος, ὄχι τὴν Κυριακήν! Ὁ Ἅγιος Θεὸς δὲν θέλει νὰ δουλεύωμεν τὴν Κυριακήν.

— Ἔχει καλῶς· ἀλλ' ὁ Θεὸς θέλει νὰ δουλεύετε τὸ Σάββατον, καὶ σὺ οὔτε χθὲς οὔτε τὰ ἄλλα Σάββατα ἐδούλευσες.

— Δὲν δύναμαι· εἶμαι ἀσθενὴς, ἀπήντησεν ζωηρά τις φωνή.

Ὁ Ἐρνέστης προὐχώρησε καὶ εἶδεν ἄνθρωπον ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ὄντα καὶ πλήρη ὑγείας ἀπολαύοντα.

— Δὲν ἦσο ἀσθενὴς διὰ νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πόλιν, ἐπανέλαβεν ὁ ἐπιστάτης, ἢ μᾶλλον διὰ νὰ κλέψῃς.

— Ἐγώ; ποτέ! ἀπήντησεν ὁ νέγρος, ἐγὼ ποτὲ δὲν κλέπτω.

— Εἶσαι κατεργάρης καὶ πανοῦργος, πλὴν θὰ σὲ πιάσω καμμίαν ἡμέραν!

Ὁ μαῦρος παραδοθεὶς εἰς γέλωτα, ἀπήντησεν:

— Ὄχι· ὄχι· δὲν ἤθελα νὰ ὑπάγω νὰ κλέψω, ἐπειδὴ σήμερον τὸ πρωὶ μοῦ ἦλθε ἀνάποδα ἡ δουλειά μου.

— Ἀφοῦ λοιπὸν αὐτὸ μόνον σ' ἐμποδίζει, ὠφελήθητι τῆς περιστάσεως καὶ ἄρχισε τὴν ἐργασίαν σου, εἰδ ἄλλως....

Ὁ ἐπιστάτης ἐποιήσατο ἀπειλητικόν τι κίνημα καὶ ἀνεχώρησεν· διαβαίνων δὲ ἔμπροσθεν τοῦ Ἐρνέστου οὗτος τῷ εἶπεν:

— Εἶσθε πολὺ αὐστηρὸς πρὸς τὸν δυστυχῆ τοῦτον.

— Ἄ, ἐὰν ἤμην ἐδῶ ὁ κύριος ἤθελον ἀναγκάσει αὐτὸν εἰς ἐργασίαν· ἀλλ' ὁ κύριος Σαμψὼν δεικνύει ὑπέρμετρον ἀγαθότητα πρὸς τοὺς ὀκνηροὺς τούτους· ἰδοὺ εἷς, ὅς προτιμᾷ καλλίτερον νὰ τρώγῃ ὀλίγον καὶ νὰ ἐνδύεται μὲ ἐνδύματα ἐξ ἁπλοῦ πανίου, ἀρκεῖ νὰ μένῃ ἄργος, παρὰ νὰ ἐργάζηται ἓξ ὥρας τὴν ἑβδομάδα καὶ νὰ τρώγῃ ὡς λευκὸς καὶ νὰ ἐνδύεται πολυτελέστατα.

— Ἓξ ὥρας τὴν ἑβδομάδα, λέγετε; ἠρώτησεν ὁ Ἐρνέστης.

— Ἓξ ὥραι διαρκοῦς ἐργασίας εἰσὶν ἀρκεταὶ διὰ τὰς ἀνάγκας του, διότι εἶναι μόνος· ἀλλ' ἐγὼ τὸ εἶπον εἰς τὸν

Κύριον Σαμψών, ὅτι αὐτὸς εἶναι μαῦρος τῆς οἰκίας, τὸν ὁποῖον ἅμα βάλλῃ τις ἐκ νέου εἰς τὸ ἐργοστάσιον δὲν ἀξίζει τίποτε καὶ ἀποθνήσκει κάλλιον τῆς πείνης παρὰ νὰ ἐγγίζῃ οἰκειοθελῶς εἰς ἐργαλεῖον. Δὲν λέγω ὅτι οὗτος στερεῖται κανενὸς πράγματος, διότι ἤθελεν εἰπεῖ τις ὅτι δι' αὐτὸν ἔγεινε τὸ ἀκόλουθον ᾆσμα:

Ἡ γυναῖκα λέει, πᾶμε 'στὴ δουλειά,
Καὶ ὁ ἄνδρας λέει, πᾶμε 'στὴν κλεψιά.

Ὁ Ἐρνέστης μετέβαινεν ἀπὸ μιᾶς διαψεύσεως εἰς ἄλλην χωρὶς ποτὲ νὰ ἔρχεται εἰς τὴν πραγματικότητα, πάντοτε δὲ εἶχεν ἑτοίμην ἀπάντησιν δι' ὅλα. Αὐτὸς ὁ μαῦρος εἶναι φιλόπονος; τὸν βιάζουν καὶ δὲν ὑπάρχει ἔντιμος ἐργασία ἄνευ ἐλευθερίας τινός. Αὐτὸς ὁ μαῦρος εἶναι ὀκνηρός; ἡ δουλεία τὸν κατέστησε τοιοῦτον.

Ἐν τούτοις ἐκτὸς τῆς καλύβης ταύτης, αἱ ἄλλαι ἅπασαι τῷ ἐφάνησαν καλαὶ καὶ παρετήρησεν ὅτι εἰς μερικὰς ἐξ αὐτῶν οἱ γέροντες ἐβοηθοῦντο ὑπὸ τῶν νέων· ἠρώτησεν ὅθεν τὸν ἐπιστάτην τὴν αἰτίαν.

— Ἄ! ἀπήντησεν οὗτος, εἶναι ὁ γέρων Ζαχαρίας ὅστις ἐξηγόρασε τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα του.

— Καὶ ὅστις δὲν ἐξηγοράσατο ἑαυτόν, ὑπέλαβεν ὁ Ἐρνέστης.

— Ἀνήκει εἰς ἀγαθόν τινα κύριον καὶ διὰ τοῦτο.

Ἐν τούτοις ἐπιστρέφων ὁ Ἐρνέστης διῆλθεν ἐκ νέου ἐκ τῆς καλύβης τοῦ Κροίσου τοῦ μαύρου ἐκείνου ὅστις εἶχεν σταθῆ καὶ θαυμάσει τὴν ὡραίαν Σαβίναν. Εἰργάζετο μετὰ ἀξιοπαρατηρήτου ζέσεως, ὁ δὲ ἐπιστάτης τῷ ἔκραξεν.

— Εὖγε Κροῖσε, εὖγε! θὰ ἐλευθερωθῇς ὁπότε ἐπιθυμῇς.

— Ὤ! ἀνέκραξεν ὁ Κροῖσος ἐγειρόμενος ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ἦμαι ἐλεύθερος, θέλω καλλίτερα νὰ ἦμαι πλούσιος.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη τοῦ μαύρου ὅσις δὲν ἐφαίνετο ἄμοιρος πνεύματος ἦτον ἀκατάληπτος· ὅθεν ὁ Ἐρνέστης ἐξεπλήχθη δικαίως καὶ τὴν ἔκπληξίν του ταύτην ἐκοινοποίησεν εἰς τὸν ἐπιστάτην.

— Ὁ μαῦρος οὗτος, κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἐπιστάτης, εἶναι Ἀφρικανός, πρὸ πέντε μόνον ἐτῶν ἀφιχθεὶς ἐνταῦθα. Ἀνῆκεν εἰς τὸν πενθερὸν τοῦ Κυρίου Σαμψὼν ὅστις τὸν εἶχεν ἀγοράσει ἐν Κούβᾳ παρὰ λαθρεμπόρου τινος Ἱσπανοῦ, καὶ ὅστις τὸν ἐδώρησεν εἰς τὸν ἐπισκεφθέντα αὐτὸν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, τὸν γαμβρόν του.

— Ἄ! διάβολε, ἀνέκραξεν καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἐρνέστης, ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἐζήτουν· ἰδοὺ ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀπέσπασαν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν του, ἀπὸ τὴν πατρίδα του ἵνα τὸν ἐξορίσουν εἰς ἓν θανατηφόρον κλῖμα καὶ τὸν καταστήσουν δοῦλον· ἰδοὺ τὸ ἀληθὲς θῦμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς βαρβαρότητος!

Καὶ ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ τῆς ἀνακαλύψεώς του, ἀφῆκε τὸν ἐπιστάτην νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁδόν του, αὐτὸς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην τοῦ Κροίσου ὅστις ἐφάνη ἐκπληττόμενος ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, διότι οἱ μαῦροι δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ εἰσέρχεται κανεὶς εἰς τὴν καλύβην των, καὶ τοῦτο συμβαίνει σπανίως εἰς τὸν κύριον ὅστις σέβεται τὴν κατοικίαν τοῦ δούλου προπάντων ὅταν ὁ τελευταῖος οὗτος εἶναι ἀπών· πρὸς τούτοις ὅταν ὁ μαῦρος ἐξέρχεται λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ τὸ κλειδίον.

Ὁ φίλος μας Ἐρνέστης, ἐθεώρησεν ἐπὶ μικρὸν τὸν Κροῖσον μὲ εἶδος τι οἴκτου, μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν δὲ ταύτην καθ' ἣν ὁ μαῦρος διετέλει ἀμήχανος,

— Πῶς εὑρίσκεσαι ἐδῶ; τῷ εἶπεν.

— Ἄ! ἀπήντησεν ἔντρομος ὁ Κροῖσος μήπως ἤλθετε νὰ μ' ἀγοράσητε; Ὁ Κύριος Σαμψὼν θὰ μὲ πωλήσῃ;

— Εὐχαριστῆσαι ὅτι εὗρες ἐπιεικῆ κύριον καὶ φοβεῖσαι μήπως περιπέσῃς εἰς χεῖρας κανενὸς σκληροῦ δεσπότου, δυστυχῆ ἐξόριστε τῆς Ἀφρικῆς.

— Ὤ! μὴ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἀνέκραξεν ἀπεγνωσμένως ὁ μαῦρος, ποτὲ εἰς τὴν Ἀφρικήν!

— Τί ἐννοεῖς; ἐπανέλαβεν ὁ Ἐρνέστης, δὲν ἐπιθυμεῖς νὰ ἐπανίδῃς τὴν πατρίδα σου;

— Ὤ! ἤμην τοσοῦτον δυστυχὴς εἰς τὴν πατρίδα μου! καὶ ἐκεῖ ἤμην δοῦλος.

— Δοῦλος ἐχθρικῆς τινος φυλῆς, ἴσως;

— Ὄχι! δοῦλος τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἡμέραν τινὰ τῷ ἐζήτησα τὸν ἵππον του ἵνα ἀπέλθω εἰς μεμακρυσμένην τινὰ ὁδοιπορίαν· καθ' ὁδὸν τὸ ζῶον ἐψόφησε καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχον χρήματα ἵνα τῷ ἀγοράσω ἓν ἄλλον, μ' ἔλαβε δοῦλον του.

— Πῶς! ὁ ἀδελφός σου; ἠρώτησεν ἔκπληκτος ὁ Ἐρνέστης.

— Εἶχε δίκαιον· ἀπήντησε ξηρῶς ὁ Κροῖσος.

— Καὶ σ' ἐπώλησεν ὁ ἴδιος εἰς τοὺς Εὐρωπαίους!

— Καὶ ἔκαμε καλὰ, ἐπανέλαβεν ὁ Κροῖσος μετ' ἤθους ἀθῶας τινὸς εὐχαριστήσεως, καὶ ἐφοβήθην μὲν πολὺ, διότι μοὶ ἔλεγον ὅτι οἱ λευκοὶ ἀγοράζουν τοὺς μαύρους ἵνα τοὺς τρώγουν, ὅταν ὅμως ἦλθον ἐδῶ καὶ εἶδον τὴν γῆν αὐτὴν μὲ τὰ ὡραῖα δένδρα της, μὲ τὰ λαμπρὰ ὀπωρικά της, τὸ δροσερὸν καὶ γλυκὺ ὕδωρ, πάντοτε ἄνθη ἀντὶ ψάμμου καὶ ἀέρα δροσερὸν, ὑπῆρξα πολὺ εὐτυχὴς καὶ εἶμαι ἀκόμη. Ὤ, εἰπῆτε μου, μοὶ ὑπόσχεσθε ὅτι δὲν θὰ μὲ ἀγοράσητε; ὤ! σᾶς παρακαλῶ μὴ μ' ἐπαναγάγετε εἰς τὴν Ἀφρικήν! Διότι, ἠξεύρετε, ἐξηκολούθησεν μετὰ μυστηριώδους ἤθους ὁ Κροῖσος, ἤκουον νὰ λέγουσιν ὅτι κάποιοι λευκοὶ ἀπὸ μακρὰν, πολὺ μακρὰν ἐρχόμενοι, πιάνουν τοὺς δυστυχεῖς δούλους μέσα εἰς τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ἐπαναγάγουν εἰς τὴν πατρίδα! ὤ! ἐγὼ δὲν θέλω, δὲν θέλω νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πατρίδα μου!

Τὸ ἁπλοϊκὸν, παρακλητικὸν καὶ ἀπελπισικὸν ὕφος, μεθ' οὗ ὁ Κροῖσος ἐπρόφερε τοὺς τελευταίους τούτους λόγους,

ὁ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἐν Ἀφρικῇ τρόμος αὐτοῦ, ἐσύγχυσαν τὰς ἰδέας τοῦ Ἐρνέστου περισσότερον, καίτοι πληροφορηθέντος περὶ τῆς ἀθλίας καταστάσεως ἐν ᾗ διάκεινται οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἐν τῇ πατρίδι των. Ταῦτα πάντα ἠδύναντο νὰ καταπείσωσι καὶ τὸν μᾶλλον ἰσχυρογνώμονα, ἀλλ' ὁ Κλεμανσῶ εὗρε πάλιν μίαν ἀπάντησιν κατὰ τῆς προφανοῦς ἀληθείας, λέγων καθ' ἑαυτὸν ἐγκαταλείπων τὴν καλύβην:

« Εἶναι ὁ ἔρως τὸν ὁποῖον αἰσθάνεται πρὸς τὴν κόρην ἐκείνην, ὅστις τὸν κάμνει νὰ λησμονήσῃ ὅτι ἡ πατρὶς καὶ ἡ ἐλευθερία εἶναι τὰ πρῶτα ἀγαθὰ τοῦ ἀνθρώπου ».

Ναὶ, κύριε Ἐρνέστα, ἀλλ' ὅταν ὑπάρχει πατρὶς καὶ ἐλευθερία.

Ἡ ἡμέρα προέβαινεν, ὁ δὲ Ἐρνέστης φοβούμενος μὴ ἡ ἐπίσκεψις του αὕτη φανῇ ἀδιάκριτος εἰς τὸν Κ. Σαμψὼν, ἔσπευσε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια πεπεισμένος ὅτι ἀργότερον ἤθελεν ἀνακαλύψει ὅπως καὶ κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἀπόπειραν, τὴν τρομερὰν ἀλήθειαν ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς πλάνης.

Ἀλλ' ἡ προφύλαξις ἦτο ματαία, διότι ὅταν εἰσῆλθεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔμαθεν ὅτι ὁ Κύριος Σαμψὼν ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ Κυρίου Βελμὸτ πρὶν αὐτὸς ἐγερθῇ τῆς κλίνης του ὅτι ἀμφότεροι κατηυθύνθησαν εἰς Γουαδελοῦπαν καὶ ὅτι ἔμελλον νὰ ἐπιστρέψωσι περὶ τὸ πρόγευμα. Ἐνθυμήθη τότε τὰ περὶ Ἐδουάρδου ὑπὸ τοῦ Κυρίου Σαμψὼν λεχθέντα τὴν προτεραίαν, καὶ μολονότι ἦτο ἀποφασισμένος νὰ μένῃ ἀδιάφορος εἰς πάντα τὰ τὸν Ἄγγλον ἀφορῶντα, μολαταῦτα ἠσθάνθη ζωηρὰν περιέργειαν νὰ μάθῃ ὁποῖος ἠδύνατο νὰ ἦναι ὁ σκοπὸς τοιαύτης πρωϊνῆς ἐκδρομῆς.

Ὁ Κλεμανσῶ δὲν ἤθελε βεβαίως πράξει ἢ εἴπει ποτὲ τίποτε ἵνα εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειάν του, ἀλλ' ἐξ ἄλλου φαίνεται ὅτι τοσοῦτον ζωηρὰ ἦτον αὕτη, ὥστε εἰσερχόμενος εἰς τὸν θάλαμόν του καὶ εὑρίσκων τὸν Ἰωάννην Πλονζὲ ἐν αὐτῷ, δὲν ὠργίσθη ποσῶς, ἐλπίζων ὅτι ὁ περίεργος καὶ φλύαρος Νορμανδός του θὰ ἐγνώριζεν καὶ θὰ τῷ ἐδιηγεῖτο τὰ αἴτια τῆς ἐξόδου ταύτης τοῦ Κ. Σαμψὼν μετὰ τοῦ Ἐδουάρδου.

Πραγματικῶς ἐν μέρει προεμάντευσεν· ὁ Ἰωάννης εἶχεν συνομιλήσει, ὁ Ἰωάννης εἶχε πληροφορηθῆ ἀλλὰ δὲν ἐφαίνετο προδιατεθειμένος εἰς διήγησιν.

Ὅθεν, ἅμα εἰσῆλθεν ἠρώτησεν αὐτὸν περὶ τῆς ὥρας καὶ περὶ τινῶν ἄλλων ἀσημάντων πραγμάτων, ἅπερ ἦσαν, οὕτως εἰπεῖν, εἶδος τι προειδοποιήσεων δι' ὧν ὁ Ἐρνέστης ἔδιδεν εἰς τὸν ὑπηρέτην του τὴν ἄδειαν νὰ τῷ ὁμιλήσῃ ἐλευθέρως. Πλὴν ὁ Ἰωάννης ἀπήντα λακωνικῶς εἰς τὸν κύριόν του, χωρὶς νὰ προσθέσῃ λέξιν περιπλέον ἀφ' ὅ,τι ἀπήτουν αἱ εἰς τὰς προβαλλομένας αὐτῷ ἐρωτήσεις ἀπαντήσεις του.

Ὁ Ἐρνέστης τὸν ἐθεώρησε μετὰ προσοχῆς, καὶ εἶδεν ὅτι ὁ Ἰωάννης εἶχεν κατηφές τι καὶ δυσηρεστημένον ἦθος ὅπερ τῷ ἀπήρεσεν ὁλοτελῶς.

Βεβαίως δὲν ὑπῆρχε πρόφασις ἔριδος εἰς τὸν Ἐρνέστην, μολαταῦτα ἐκαιροφυλάκτει τὸ πρῶτον κίνημα ἢ τὸν πρῶτον κακόηχον λόγον τοῦ Ἰωάννου, ἵνα τὸν ἐπιπλήξῃ καὶ τοιουτοτρόπως τὸν ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς ἀταραξίας του. Λεχθήτω ὅμως πρὸς δικαιολόγησιν τοῦ Ἐρνέστου ὅτι οὗτος ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ τὸν τοῦ Ἰωάννου τρόπον ὅστις τῷ προήγγελλε πάντοτε κἀνὲν παράπονον· καὶ τῷ ὄντι τοιουτοτρόπως πάντοτε οὗτος προέλεγεν εἰς τὸν κύριόν του ὅτι ἦτο δυσηρεστημένος κατ' αὐτοῦ.

Τέταρτον ὥρας παρῆλθεν ἐν τῇ ἀμοιβαίᾳ ταύτῃ σιωπῇ, ὅτε ὁ Ἐρνέστης παρετήρησεν ἐπὶ τέλους ὅτι ὁ Ἰωάννης δὲν ἐδίπλωνε μετὰ προσήκοντος σεβασμοῦ ἔνδυμά τι ἐνδόξου καταγωγῆς.

— Ἔ, ζῶον! τί κάμνεις αὐτοῦ! τῷ ἔκραξεν αἰφνηδίως· θὰ μοὶ καταστρέψῃς αὐτὸ τὸ ἔνδυμα· ἢ μήπως νομίζεις ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς Παρισίους διὰ νὰ τὸ ἀντικαταστήσωμεν;

Ὁ Ἰωάννης χωρὶς νὰ στραφῇ πρὸς τὸν κύριόν του, ἀπήντησε δυσθύμως καὶ ὡς ἂν ἐπρόφερεν ἠθικόν τι ἀξίωμα:

— Τὸ ἔνδυμα στολίζει τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καθὼς λέγουν, τὸ ἔνδυμα δὲν κάμνει τὸν ἄνθρωπον.

— Ἀναμφιβόλως, ἀπήντησεν ὁ Ἐρνέστης, δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ κανεὶς ῥάπτης ὅσις νὰ δύναται νὰ μεταβάλλῃ εἰς Νάρκισσον ἕνα *κούτσουρον* ὡς ἐσέ.

— Τουτέστι, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰωάννης, δὲν εἶμαι ὁ ὡραιότερος νέος τῆς Νορμανδίας, ἀλλ' ἐπειδὴ ὅλοι οἱ Νορμανδοὶ εἶναι ὡραῖοι, ἔχω καὶ ἐγὼ τὸ μερτικόν μου τὸ ὁποῖον συνηνωμένον μὲ ὀλίγον πνεῦμα, ὀλίγην καλὴν διαγωγὴν καὶ ἀβροφροσύνην, μὲ ἐξαρκεῖ.

Εἶτα ὁ Ἰωάννης βαθὺν βάλλων ζεναγμὸν ὡς ἵνα προετοιμάσῃ τὸ μέγα ἀπόφθεγγμα ὅπερ προὐτίθετο νὰ ἀπαγγείλῃ, ἐπανέλαβε σείων τὴν κεφαλήν:

— Δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἦναι κἀνεὶς ὡραῖος· πρέπει νὰ ἦναι φιλόφρων καὶ ἀξιέραστος.

— Καὶ τὶς τάχα δὲν εἶναι φιλόφρων καὶ ἀξιέραστος, κύριε Ἰωάννη;

— Δὲν ὁμιλῶ διὰ κανένα μόνον τὴν γνώμην μου λέγω.

— Καὶ περὶ τίνος ἀντικειμένου;

— Περὶ ἑνός.

— Καὶ ποῖον εἶναι αὐτό;

— Μία ἀνοησία! ἔπειτα, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἰωάννης μετὰ θλιβεροῦ σχεδὸν στεναγμοῦ, ὅ,τι ἔγεινεν, ἔγεινεν· τώρα πλέον ἔφυγε τὸ πουλί.

Ἡ ἀνάμνησις τῶν πτηνῶν καὶ τοῦ κλωβίου τοῦ Θεοδώρου ἦλθεν εἰς τὸν Ἐρνέστην διό,

— Ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ πουλίον ἠρώτησεν;

— Τίποτε, ἀπήντησε ὁ Ἰωάννης, εἶναι ἕνα συμβεβηκὸς ἑνὸς τὸν ὁποῖον γνωρίζω.

— Τέλος πάντων, ἀνέκραξεν ἀνυπόμονος ὁ Ἐρνέστης, θὰ ἐξηγηθῇς ἢ ὄχι;

— Ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε νὰ ἐξηγήσω εἰς τὸν κύριον, διότι δὲν εἶπα τίποτε νὰ τὸν δυσαρεστήσω.

— Ἀλλὰ τὰ κατσουφιασμένα καὶ μελαγχολικὰ μοῦτρα σου μὲ δυσαρεστοῦν τὰ μέγιστα.

— Ἔ, κύριέ μου, τί να γείνῃ! ἐπανέλαβεν μετὰ κλαυθμηροῦ ὕφους ὁ Ἰωάννης, ἡ καρδία μου εἶναι ραγισμένη, εἶμαι ἐρωτευμένος.

Ἡ ἐρυθρὰ ῥῖς, τὸ ἐξοιδημένον πρόσωπον, ἡ ἀλουργοβαφὴς ὄψις τοῦ Ἰωάννου, τοσοῦτον ἀντέφασκον μετὰ τοῦ θρηνώδους ὕφους μεθ' οὗ εἶχε προφέρει τοὺς τελευταίους τούτους λόγους, ὥστε ὁ Κλεμανσῶ καίτοι σφόδρα δύσθυμος δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ γελάσῃ. Πλὴν ὅ,τι δὲν ἠδυνήθησαν ἐπὶ τοῦ Ἰωάννου αἱ διαταγαὶ καὶ αἱ ἐπιπλήξεις τοῦ κυρίου του, τὸ ἐξετέλεσεν ὁ ἀκατάλληλλος οὗτος γέλως· ἡ ὀργὴ τοῦ Νορμανδοῦ ἐξεῤῥάγη, ἡ μορφή του ἔλαβε γελοῖον ἦθος ὠργισμένου πίθηκος καὶ ἀνέκραξεν:

— Μάλιστα, κύριε, εἶμαι ἐρωτευμένος, καὶ ἐσεῖς μοῦ χαλᾶτε ταῖς δουλιές μου! διότι παντοῦ τὰ πάντα· ὅταν ὁ κύριος ἀρέσῃ εἰς τὴν κυρίαν, ἡ ὑπηρέτρια ἀνήκει κατὰ νόμον εἰς τὸν ὑπηρέτην· ἀλλὰ μὲ σᾶς δὲν κερδίζει κάνεὶς ἄλλο τίποτε παρὰ περιφρονήσεις καὶ ἐμπαιγμούς. Ἐὰν ἐβλέπετε μὲ τὶ τρόπον μὲ ἐδέχθη ἡ Ῥοζὴ πρὸ μιᾶς ὥρας! Ἐνῶ ἐγῶ τῆς ἔκαμνα μίαν φιλοφρόνησιν, αὐτὴ ἐγύρισε, μὲ εἶδε μὲ ὑπερήφανον βλέμμα καὶ μοῦ εἶπεν τὴν γερεότυπον ἐκείνην ἐντόπιον παροιμίαν: Πτωχὲ αὐθέντα, πτωχὲ ὑπηρέτα! ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ ἐθύμωνα μοῦ ἐδιηγήθη τὸ συμβεβηκὸς τοῦ πουλιοῦ καὶ τοῦ κλουβιοῦ.

Ὁ Ἐρνέστης ἐπεθύμει τὰ μάλα νὰ ὀργισθῇ, ἀλλ' ἐπεθύμει περισσότερον νὰ διαφωτισθῇ. Ὅθεν ἀνέβαλλεν τὰς ἐπιπλήξεις του μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ὁ Ἰωάννης ἤθελεν εἰπεῖ καὶ ἐξηγήσει τὰ πάντα.

— Ἀλλὰ ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ συμβεβηκὸς τοῦ πουλίου καὶ τοῦ κλωβίου; ἠρώτησεν.

Ὁ Ἰωάννης ἠτένισε τὸν κύριόν του μετ' ἀπορίας, ἀντὶ δὲ ν' ἀπαντήσῃ ὡς ἤλπιζεν ὁ Ἐρνέστης, ἐψιθύρισεν μεταξὺ τῶν ὀδόντων του:

— Δὲν ἐννοεῖ τὸ λάθος του.

— Λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἐρνέστης, θὰ τελειώσῃς; σοὶ λέγω ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς ὅτι οἱ τρόποι σου ἀρχίζουν νὰ μὲ ἐνοχλοῦν εἰς τὸ ἔπακρον.

Ὁ Ἰωάννης ἠρυθρίασεν ὑπ' ἀγανακτήσεως καὶ ἀνέκραξεν μετ' ὀργῆς ἀλλὰ χαμηλῇ τῇ φωνῇ:

— Πῶς, κύριε, ὅταν ἡ Ῥοζὴ ἔλεγεν ἔμπροσθέν σας ὅτι ἡ κυρία της ἐπεθύμει τὸ κλωβίον ἐκεῖνο καὶ τὰ πουλία, δὲν ἠμπορούσατε νὰ τὸ ἀγοράσητε, καὶ ἂν ἐκόστιζε καὶ δέκα λουδοβίκεια; Καλλίτερα ἤθελα πνίξει τὸν μαῦρον ἐκεῖνον παρὰ νὰ ἀφήσω νὰ μοῦ φύγῃ ἡ εὐκαιρία νὰ κάμω ἕνα δῶρον εἰς τὴν νέαν.

— Καὶ ἀπὸ πότε, βλάξ, φρονεῖς ὅτι μία νεᾶνις ὡς ἡ θυγάτηρ τοῦ Κ. Σαμψὼν δέχεται τὰ δῶρα ἑνὸς ξένου, ἀπήντησε μετ' ἀγανακτήσεως ὡσαύτως ὁ Ἐρνέστης.

Πλὴν τὸ ἐπιχείρημα δὲν ἐπέτυχεν· ὁ Ἰωάννης ὕψωσε τοὺς ὤμους λαμβάνων δὲ ἐπίσημον καὶ σοβαρὸν ὕφος,

— Μήπως νομίζετε, ἐξηκολούθησεν εἰρωνικῶς μειδιῶν, ὅτι σᾶς λέγω νὰ ὑπάγητε νὰ δώσητε ὁ ἴδιος τὸ κλωβίον ὡς νὰ ἦσθε κανεὶς βοσκὸς τῆς Χάβρης; Ὄχι, κύριε, ὄχι· αὐτὰ τὰ πράγματα γίνονται μὲ τρόπον· παραδείγματος χάριν, ἔχουν ἕναν ἐπιτήδειον ὑπηρέτην, ὁ ὁποῖος ὑπάγει τὴν νύκτα καὶ κρεμᾷ τὸ κλωβίον εἰς τὸ παράθυρον τῆς νέας ἐν ᾧ αὐτὴ κοιμᾶται, τὸ πρωὶ δὲ ὅταν ἐξυπνᾷ καὶ βλέπει τὸ κλωβίον ἀνακράζει μὲ χαράν: «Ἀ! θεέ μου! ποῖος μοὶ τὸ ἔδωσεν αὐτό; τί ὡραῖον ὁποῦ εἶναι!» Τὸ διηγεῖται εἰς ὅλον τὸν κόσμον· νομίζει πρῶτον ὅτι εἶναι ὁ Ἄγγλος διότι ἔχει μίαν ἰδέαν ἐπὶ τοῦ Ἄγγλου· πλὴν σιωπή! δὲν εἶναι ὁ Ἄγγλος· διότι ὁ ἴδιος θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι δὲν εἶναι αὐτός· ποῖος εἶναι λοιπόν; Εἶναι ὁ Γάλλος... καὶ τότε τὴν παθαίνει ὁ Ἄγγλος... Πλὴν τώρα; ἀντὶ ὅλων αὐτῶν θὰ ἰδοῦμεν τὸν Ἄγγλον νὰ ἐπιστρέψῃ μετὰ μίαν ὥραν φέρων ὡραῖον τινα μικρὸν ἵππον (poney) τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀφήσει εἰς Γουαδελοῦπαν ἵνα ἀναπαυθῇ ἀπὸ τὰ κακοπαθήματα τοῦ ταξειδίου καὶ τὸν ὁποῖον θὰ προσφέρῃ δῶρον εἰς τὴν κυρίαν Κλάραν.

— Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐξῆλθεν μετὰ τοῦ Κυρίου Σαμψών;

— Ἀμὲ διὰ τί ἄλλο; ἀπήντησεν ὡς θριαμβεύων ὁ Ἰωάννης.

Ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Κύριος Σαμψὼν ἐγνώριζε καὶ ἐσυγχώρει τὰς φιλοφρονήσεις καὶ τὰς προσφορὰς ταύτας τοῦ Κ. Βελμὸτ πρὸς τὴν θυγατέρα του, κατέστησε τὸν Ἐρνέστην σκεπτικώτερον, διὸ ἐξηκολούθησεν ὡσεὶ καθ' ἑαυτὸν ὁμιλῶν:

— Εἶναι ἀδύνατον.

— Εἶναι τόσον δυνατόν, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰωάννης θεωρῶν διὰ μέσου τοῦ καφασωτοῦ, ὥστε ἰδοὺ ἔρχονται καὶ φέρουν καὶ τὸν μικρὸν ἵππον.

Ὁ Ἐρνέστης ἐστράφη ἀκουσίως καὶ εἶδεν εἴς τινα ἀπόστασιν τὸν Κ. Σαμψὼν καὶ τὸν Κ. Βελμὸτ ἐρχομένους ἐφίππους καὶ ἀκολουθουμένους ὑφ' ἑνὸς δούλου κρατοῦντος μικρόν τινα καὶ ὡραῖον ἵππον.

Ἐὰν ὁ Ἰωάννης δὲν ἔδιδεν ὅλην τὴν προσοχήν του εἰς τὸν ὡραῖον ἵππον, ἤθελε παρατηρήσει ὅτι ὁ Ἐρνέστης ἐποιήσατο ἀκουσίως κίνημά τι ἀγανακτήσεως καὶ τοῦτο ὁ Πλονζὲ ἤθελε ἐκλάβει ὡς καλὸν οἰωνόν, ἀλλ' ὁ δυστυχὴς ὑπηρέτης ὑπέστη ἐξ ἐναντίας τὴν ἀντίκρουσιν τοῦ κινήματος τούτου διότι ὁ Ἐρνέστης στραφεὶς πρὸς αὐτόν,

— Ἄκουσον, κύριε Ἰωάννη, τῷ εἶπεν, πιστεύω μὲν ὅτι ὁ ἥλιος τοῦ τόπου τούτου σοὶ προσέβαλλεν τὴν κεφαλὴν καὶ σὲ κατέστησον μᾶλλον ἠλίθιον παρὰ ποτέ, ἀλλὰ σὲ προειδοποιῶ ὅτι ἐὰν τοῦ λοιποῦ ἀναμίξῃς τὸ ὄνομά μου ἢ τοῦ Κυρίου Σαμψὼν καὶ τῆς θυγατρός του, εἰς τὰς μετὰ τῶν ὑπηρετῶν τῆς οἰκίας συνδιαλέξεις σου δύνασαι νὰ ζητήσῃς ἄλλον κύριον.

Ὁ Ἰωάννης ἠτένισε λυπηρῶς τὸν κύριόν του καὶ ἀπήντησε χαμηλῇ τῇ φωνῇ:

— Τότε αὐθέντα θέλω ἑτοιμάσει αὔριον τὰ πράγματά μου, διότι ἠμπορῶ νὰ μὴν ὁμιλῶ δι' ἐσᾶς ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀκούω νὰ σᾶς περιγελοῦν, χωρὶς νὰ δίδω ἀπάντησιν.

— Καὶ ποῖος τολμᾷ νὰ περιγελάσῃ; ἀνέκραξε κάτωχρος ὑπ' ὀργῆς ὁ Κλεμανσῶ.

— Ἐκεῖνοι οἵτινες μοῦ λέγουν: πτωχὲ αὐθέντα! πτωχὲ ὑπηρέτα!

Ὁ Κλεμανσῶ ἠσθάνθη τόσην ὀργὴν ὅσην καὶ ταπείνωσιν ἐκ τῆς ἀγγελίας ταύτης, ἀλλὰ μὴ θέλων νὰ δείξῃ εἰς τὸν Ἰωάννην ὅτι αἱ συνδιαλέξεις τῶν ὑπηρετῶν ἠδύναντο νὰ τὸν ἐπιρεάσωσιν, ἀπήντησε μετὰ κακῶς προσποιημένης ἀταραξίας:

— Λοιπὸν, κύριε Ἰωάννη, δύνασθε νὰ εἰσέλθητε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κ. Βελμὸτ, καὶ τότε δὲν θέλετε ἀκούει πλέον τὰς ταπεινωτικὰς ταύτας συγκρίσεις.

— Ἐγὼ, αὐθέντα, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἑνὸς Ἄγγλου; ἀνέκραξε μετ' ἀγανακτήσεως ὁ Ἰωάννης, ὄχι, ὄχι, αὐθέντα! ἔχω ἀκόμη μερικὰ σολδία εἰς τὴν τζέπη' μου, τὰ ὁποῖα μὲ φθάνουν νὰ πληρώσω τὸν ναῦλον μου διὰ Γαλλίαν ὅταν φανῇ κανὲν πλοῖον· ὑπῆρξα ναύτης καὶ δὲν ἐξέχασα τὴν τέχνην· ἔπειτα τὸ κάτω κάτω, ἔχω χέρια καὶ παντοῦ ὑπάρχει ἐργασία· καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε καὶ ἐργασία ἤθελα προτιμήσει καλλίτερα νὰ ζητῶ ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοὺς μαύρους παρὰ νὰ ὑπηρετήσω ἕναν Ἄγγλον. πλὴν μὴ σᾶς μέλλῃ! δὲν θ' ἀπλώσω τὸ χέρι εἰς κανένα· εἶμαι Νορμανδὸς, καὶ δὲν θέλω αὔριον νὰ εἰποῦν εἰς τὴν πατρίδα, ὅτι οἱ Νορμανδοὶ, εἶναι ζητιάνοι.

Καὶ ὁ Ἰωάννης περιστρέψας σπασμωδικῶς τὴν ψήκτραν ἐπὶ τοῦ πίλου τοῦ κυρίου του, κατηυθύνθη μὲ κεκυφυϊαντὴν κεφαλὴν, καὶ δακρυῤῥέοντας ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν θύραν.

— Ποῦ ὑπάγεις, Ἰωάννη; τῷ εἶπεν ὁ Ἐρνέστης.

Ὁ Ἰωάννης ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, ἠτένισε τὸν κύριόν του, ὅστις τείνας πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα,

— Ἔσφαλλα, Ἰωάννη, τῷ εἶπεν.

Ὁ Ἰωάννης ἐπλησίασεν, ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ κυρίου του, ἀπομάσσων δέ τινα δάκρυα,

— Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ποῦ μοῦ εἴπετε, ἐξηκολούθησεν μετὰ διακεκομμένης φωνῆς, ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ εἰπῆτε ὅτι θέλετε!... ξυλίσατε με, λακτίσατε με... ὀνομάσετέ με ἠλίθιον, ζῶον... ἀποθνήσκω εἰς τοὺς πόδας σας... βλέπετε αὐθέντα... εἴμεθα καὶ οἱ δύο Νορμανδοί!... καὶ.. ἀλλὰ φθάνει σᾶς ζητῶ συγγνώμην... θὰ κάμω ὅτι μὲ προστάξετε.

Μετὰ τὰ συμβάντα ὁ Ἐρνέστης δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπαναλάβῃ ἐκ νέου τὰς πρὸς τὸν Ἰωάννην αὐστηρὰς ἐπιπλήξεις του, εἶπε δὲ μόνον πρὸς αὐτόν:

— Πρόσεχε αὐτὴν τὴν Ῥοζὴ· διότι αὐταὶ αἱ κρεολαὶ εἰσὶν διεστραμμέναι.

— Δὲν λέγω ὄχι! ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης· θὰ πῆτε πῶς καὶ τὰ 'δικά μας τὰ κορίτσια κάνουν τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ χάνει· ἀλλὰ σ' ἐμένα δὲν περνοῦν τὰ 'δικά τους· ἐμένα τὰ εὔμορφα 'μμάτια μόνον μὲ θανατώνουν... καὶ αὐτὴ ἡ Ῥοζὴ σοῦ ἔχει κάτι 'μμάτια!... ποῦ ὅταν σὲ κυττάζῃ πρέπει νὰ ἔχῃς σιδερένια καρδιὰ διὰ νὰ μὴν τῆς εἰπῆς ἔλα φίλησέ με νὰ σὲ πάρω.

Ὁ Ἐρνέστης συμφιλιωθεὶς καὶ ἐξοικειωθεὶς μετὰ τοῦ ὑπηρέτου του, ἤρχισε νὰ τῷ προβάλλῃ διαφόρους ἐρωτήσεις.

— Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Κύριος Ὄβεν; τῷ εἶπεν.

— Εἶναι ὁ λεγόμενος διευθυντής.

— Τὸ εἰξεύρω ἀλλὰ τί λέγουν περὶ αὐτοῦ;

Ὁ Ἰωάννης ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ἀμήχανος ἐπὶ τέλους δὲ ἀπήντησεν:

— Ὁμιλήσατέ του αὐθέντα, διότι θαῤῥῶ πῶς ἔχει κάτι τι νὰ σᾶς εἰπῇ.

— Εἰς ἐμέ;

— Μάλιστα εἰς ὑμᾶς.

Ὁ Ἐρνέστης ἐνθυμηθεὶς τὸν τρόπον δι' οὗ ὁ Κύριος Ὄβεν τὸν ἐπλησίασε τὴν πρωΐαν,

— Θὰ ἀρχίσῃς πάλιν τοὺς μυστηριώδεις τρόπους σου; εἶπεν εἰς τὸν Ἰωάννην.

— Αὐθέντα, ἀπήντησεν οὗτος, δὲν ἠμπορῶ ν' ἀθετήσω τὸν ὅρκον μου... ὑπεσχέθην... καί... πλὴν ὁμιλήσατε εἰς τὸν Κύριον Ὄβεν, καὶ θὰ ἰδῆτε.

Τελειώσας δὲ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰωάννης, ἐγκατέλειψε τὸν θάλαμον κρίνων φρονίμως ὅτι ἡ φιλονικεία ἠδύνατο ν' ἀρχίσῃ ἐκ νέου.

Ὅταν ὁ Ἐρνέστης κατέβη, ἡ Κλάρα διετέλει ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ μικροῦ ἵππου της ἐνθουσιασμῷ, ὁδηγοῦσα ἅπαντας εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἵνα τὸν θαυμάσωσι· μετὰ παιδικῆς δὲ οἰκειότητος ἐβασάνιζε πρὸ πάντων τὴν Κυρίαν Δὲ Καμπᾶς ἵνα τῇ ἀποσπάσῃ ἐνθουσιῶδες τι ἐγκώμιον ἀλλ' αὕτη ἀπήντα ψυχρῶς:

— Εἶναι ὡραῖος! ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἤθελον ἱππεύσει· φαίνεται νὰ ἔχῃ ἐλαττώματα.

Ὁ Ἐρνέστης ἔφθανε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν, ἡ δὲ Κλάρα βαρυθυμοῦσα ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τῆς κυρίας Δὲ Καμπᾶς, ἐστράφη πρὸς αὐτὸν ὡς ἂν τὸν ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ, καὶ τῷ εἶπεν μετ' ἀθωοτάτης εἰλικρινείας:

— Ἄ, κύριε Κλεμανσῶ, ἐλᾶτε παρακαλῶ ἐδῶ· δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ἵππος μου εἶναι ὡραῖος καὶ ὅτι δὲν ἔχει ἐλαττώματα, ὡς λέγει ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς;

Ὁ Κλεμανσῶ ἀναγκαζόμενος νὰ ἐπιφέρῃ γνώμην ἐφ' ἑνὸς δώρου τοῦ ἀντιζήλου του δὲν ἠθέλησε νὰ δείξῃ φθό-

νον, ὅθεν ἀπήντησεν ὅπως ἐπεθύμει ἡ Κλάρα, δηλαδὴ εὑρίσκων λαμπρότατον τὸν ἵππον.

Ἡ Κυρία Δὲ Καμπᾶς τὸν ἠτένισε μετὰ τοῦ φλογεροῦ ἐκείνου ὄμματος ὅπερ προσέβαλλεν, οὕτως εἰπεῖν, τὰ πρόσωπα ἐφ' ἃ προσηλοῦτο, χωρὶς δὲ ν' ἀπαντήσῃ ἐστράφη πρὸς τὸν κύριον Βελμὸτ ὅστις τῇ εἶπεν:

— Ἐκλαμβάνετε ὡς ἐλαττώματα τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν ῥώμην!

Ὁ Ἐρνέστης ἐπείσθη τοῦ λοιποῦ ὅτι μυστικόν τι ὑπῆρχε μεταξὺ τοῦ Ἐδουάρδου καὶ τῆς κυρίας Δὲ Καμπᾶς, καὶ ἀπεφάσισεν, εὐκαιρίας δοθείσης, νὰ σχετισθῇ γενώτερον τὴν τελευταίαν ταύτην.

Πλὴν, παράδοξός τις κωμῳδία ἐπαίζετο μεταξὺ ὅλων αὐτῶν τῶν προσώπων. Ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς δὲν ἐγκατέλειπε ποτὲ τὴν Κλάραν παρὰ τῇ ὁποίᾳ ὁ Ἐδουάρδος εὑρίσκετο διηνεκῶς· ἀναμφιβόλως ἡ κυρία Δὲ Καμπᾶς ἐτίθετο ὡς πρόσκομμα μεταξὺ τῶν δύο νέων· πλὴν διατί ἐποίει τοῦτο; πρὸς ἴδιον αὐτῆς συμφέρον ἢ πρὸς συμφέρον τῆς Κλάρας; Ἰδοὺ ὅτι ἠγνόει ὁ Ἐρνέστης καὶ ὅπερ τὰ μέγιστα τὸν ἀπησχόλει. Ἐν τούτοις, ἐξηκολούθησε τὴν πρὸς τὴν Κλάραν ἀδιαφορίαν του.

Προταθέντος αὐτῷ νὰ παίξῃ ἕνα γῦρον Βὶστ (α), ἐδέχθη προθύμως, καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας προσεπάθησε νὰ μὴν ἀποτανθῇ οὐδὲ πρὸς τὴν Κλάραν οὐδὲ πρὸς τὸν κύριον Βελμὸτ, ὡς ἐὰν τὰ δύο ταῦτα πρόσωπα νὰ μὴ ἦσαν παρόντα.

Πλὴν ἡ ἀπάθεια αὕτη, ἄτεχνος καὶ βεβιασμένη ἠννοήθη παρὰ τῆς κυρίας Δὲ Καμπᾶς πρὸς ἣν ὁ Ἐρνέστης ἐπάσχησε παντὶ σθένει νὰ δειχθῇ, ἴσως ἀντὶ τῆς πρὸς τὴν Κλάραν ἀδιαφορίας του, ὅσον ἔνεστι φιλοφρονητικὸς καὶ χαρίεις. Πλὴν αὕτη, ἅμα ἰδοῦσα τοῦτο περιωρίσθη ἐν ἄκρᾳ ψυχρότητι πρὸς τὸν Ἐρνέστην πρὸς τὸν ὁποῖον μόλις καὶ μετὰ βίας ἀπήντα.

Ὁ Κλεμανσῶ βαρυθυμῶν διότι ἡ Κυρία Δὲ Καμπᾶς δὲν τὸν συνέδραμεν εἰς τὰς μικράς του ἐκδικήσεις, ἐσκυθρώπασεν, ἐνῷ δὲ οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐσχεδίαζον ἐκδρομήν τινα εἰς τὰ πέριξ καὶ ὁ Ἐδουάρδος ἐνθουσία ὑπὲρ τῆς ἰδέας ταύτης, ὁ Ἐρνέστης ἐγκατέλειψε τὴν αἴθουσαν δεχθεὶς πρῶτον ψυχρῶς τὴν περὶ τῆς ἐκδρομῆς ταύτην πρότασιν.

Ἡ ἑσπερα ἦτο προχωρημένη ὁ δὲ Ἐρνέστης προέβαινε ῥεμβάζων, ὅτε ἦχος μονότονος τυμπάνου καὶ αὐλοῦ τὸν ἀπέσπασε τῶν ῥεμβασμῶν του.

Κατευθυνθεὶς πρὸς τὸ μέρος ἔνθα ἠκούετο ἡ μονότονος αὕτη μουσικὴ, ἔφθασεν εἰς μικράν τινα πλατεῖαν κειμένην ἀπέναντι τῆς μεγαλητέρας καλύβης ἔνθα οἱ μαῦροι ἐτέλουν χορόν. Ὁ Ἐρνέστης ἐσταμάτησε ἵνα μὴ εἰσέλθη εὐθὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ, πλὴν μετ' οὐ πολὺ ἡ προσοχή του ἅπασα προσηλώθη ἐπὶ τοῦ χοροῦ ἐκείνου.

Κατὰ πρῶτον αἱ κομψαὶ στολαὶ τῶν μαύρων ἡ ἐπιμελημένη αὐτῶν ἐνδυμασία, ὁ σοβαρὸς καὶ ὑπερήφανος αὐτῶν χορὸς, ἐφάνησαν γελοῖα ὄντως εἰς τὸν Ἐρνέστην καὶ ὡσεὶ πιθηκισμοὶ καὶ ἀπομιμήσεις τῶν κυρίων των· πλὴν μετ' οὐ πολὺ, καθ' ὅσον ἡ μουσικὴ καθίστατο ζωηροτέρα, ἡ σοβαρότης αὕτη ἐξέλειπεν, ὁ χορὸς κατέστη φαιδρότερος, αἱ χεῖρες, τὰ ὄμματα, αἱ κινήσεις, ἐξήφθησαν, ὀξεῖαι κραυγαὶ ἀγρίας χαρᾶς συνηνώθησαν μετὰ τοῦ μονοτόνου ἤχου τοῦ τυμπάνου, πηδήματα, χειρονομίαι, σπασμώδεις κινήσεις διεδέχθησαν τὰ προσποιητὰ βήματα, εἶτα δὲ γενικὴ, οὕτως εἰπεῖν, συμπλοκὴ ἔλαβε χώραν, ἀσθμαίνουσα, φρενητιῶσα, διὰ μέσου τῆς ὁποίας ἐξήστραπτον ὀφθαλμοὶ ὑφ' ὅλων τῶν παθῶν βεβακχευμένοι.

Ὁ Ἐρνέστης ἠκολούθει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ὡραίαν Σαβίναν, ἥτις ὁτὲ μὲν μετὰ τοῦ Θεοδώρου ὁτὲ δὲ μετὰ τοῦ Κροίσου ἐχόρευεν. Ὁ Ἐρνέστης ἐγνώριζεν τοὺς ἀκκισμοὺς τῶν γυναικῶν τοῦ κόσμου, δὲν ἠγνόει ὡσαύτως τοὺς προκλητικοὺς τρόπους τῶν ἀπωλολώτων γυναικῶν τῆς Εὐρώπης, εἶχε περιηγηθῇ καὶ εἶχεν ἰδῇ τὰς ζωηρὰς ἐκείνας ταραντέλλας τῆς Ἰταλίας, τοὺς ἡδυπαθεῖς χοροὺς τῆς Ἱσπανίας, ἀλλ' οὐδὲν ἠδύνατο ποτὲ νὰ τῷ δώσῃ ἰδέαν περὶ τῆς λάγνου ἐκείνης παραφορᾶς τῆς κρεολοῦ τῆς ὑπὸ τοῦ χοροῦ ἐξαπτομένης. Τὰ ἡμίσβεστα ἐκεῖνα ὄμματα, τὸ συνεχὲς ἐκεῖνο ῥῖγος τοῦ σώματος, οἱ ἀλλεπάλληλοι στεναγμοὶ, αἱ ὑπόκωφοι κραυγαὶ, ἡ νωχέλεια τοῦ σώματος ὅπερ ἐφαίνετο πε ριτυλισσόμενον ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ χορευτοῦ ταῦτα πάντα ἐξέπληττον τὸν Ἐρνέστην, ὅστις ἔμενεν ἐννεὸς, ὅτε φωνὴ φαιδρὰ τῷ εἶπεν εἰς τὸ οὖς:

— Χμ! ἱμοιάζει μὲ τοὺς χοροὺς τῶν Παρισιῶν μας;

Ὁ Ἐρνέστης ἐστράφη καὶ εἶδε τὸν Ἰωάννην δίδοντα τὸν βραχίονα εἰς τὴν Ῥοζὴν μετὰ τοιούτου ὑπερηφάνου ἤθους καὶ τοιαύτης εὐχαριστήσεως, ὥστε δὲν ἔβλεπεν ὅτι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἡ νεᾶνις ἐποίει νεύματα συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Τζὼν ὅστις ἐμόρφαζεν εἰρωνικῶς.

— Πῶς εἶσθε ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Ἐρνέστης.

— Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ σπῆτι ἀναχωροῦν ὡς φαίνεται αὔριον ὅλοι πρὶν ξημερώσῃ, διὰ τοῦτο ὅλοι ἀπεσύρθηκαν 'νωρίς.

— Καλὰ, ἀπήντησεν ὁ Ἐρνέστης, ἐπειδὴ θὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ αὔριον μετ' αὐτῶν καὶ θέλω νὰ ἔλθῃς μαζῆ μου, διὰ τοῦτο κάμνεις καλὰ νὰ ὑπάγῃς νὰ ἡσυχάσῃς ὡσαύτως.

— Αὐτὸ ἴσα ἴσα ἠθέλαμεν νὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης μεθ' ὑπεροπτικοῦ ὕφους καὶ ῥίπτων λοξὸν βλέμμα πρὸς τὴν Ῥοζήν.

Ὁ Ἐρνέστης δὲν ἠθέλησε νὰ ἐννοήσῃ τὴν κατακτητικὴν εὐγλωττίαν αὐτοῦ τοῦ βλέμματος, διότι ὁ ἴδιος εἶχεν αἱ

(α) (Wist) εἶδος παιγνιαχάρτου.